Ч. 281 (14.824). Львів, вівторок 21. грудня 1937. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телеґр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. „ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Нова серія розстрілів большевицьких достойників.

На основі присуду найвищого военного суду СССР розстріляно за головну зраду, шпигунство й терористичну діяльність: Єнукідзе, бувш. секретаря виконавчого комітету СССР, барона **Штайгера**, неофіційного члена дипл. протоколу, **Карахана**, б. амбасадора у Польщі, Китаю і Туреччині, **Орахеляшвілі**, голову народніх комісарів Федерації Совітських Закавказьких Республик, члена центр. комітету В. К. П. б. і члена редакції „Правди", **Шеболдаєва**, окружного секретаря партії півн. кавказького краю, **Ларіна**, старого большевика, економіста й літерата, **Мятелева й Цукермана**, б. директора східного департаменту наркому закордонних справ. (ПАТ.).

ЛЕТУНСЬКА ОБОРОНА КОРДОНІВ СССР.

Як повідомляє льондонський „Дейлі Експрес", шеф ГПУ Єжов видав наказ утворити три спеціяльні „повітряні полки", кожний з 3.000 вояків та 60 літаків. Їх завданням буде облітати безупинно кордони СССР та збирати всі шпигунські літаки, колиб вони намагалися дістатися до СССР. До цих полків приділюють лише летунів, яких родини лишаються під постійним доглядом ГПУ. (Офінор).

Бої за Теруель.

КОМУНІКАТ ЧЕРВОНИХ.

Червоні намагаються звідусіль окружити місто Теруель. Національні війська бороняться завзято. Національне командування підкріплює оборону Теруелю щораз то новими частинами, передовсім вислано туди війська, приготовані до наступу на Монтанобам.

З огляду на те, що червоні перервали сполуку між Теруелем і Сараґосою, ті війська готуються спровадити до Теруелю найкоротшою дорогою; тому вони поведуть наступ на запілля червоних частин, що наступають на Теруель. Національні війська ведуть завзяту офензиву від Вілляркемадо.

Як подає барсельонське міністерство оборони, вчора (неділя) рано червоні заняли всі становища національних військ, що боронили доступу до Пуенте до Ескадрон. Червона колюмна, що йшла шляхом з тої місцевости, перейшла у 18. годині до наступу. В год. 21.30 бої йшли дальше. Червоні взяли в полон кількасот національних вояків, але втратили 2 літаки.

НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ОБОРОНИЛИ ТЕРУЕЛЬ.

Національна головна кватира повідомляє: Червоні перевели вчора кілька дуже завзятих наступів на фронті Теруелю, зокрема на південь від того міста.

НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ВІДБИЛИ ВСІ НАСТУПИ, ЗАВДАЮЧИ ВОРОГОВІ ПРИКРІ ВТРАТИ.

На відтинках Кампілльо і Консуеа ішли ввесь день завзяті бої; національні війська унерухомили 5 ворожих повзів, узяли чимало полонених та зістрілили 10 ворожих літаків (з того половину по національному боці).

НАЛЕТ НА БАРСЕЛЬОНУ.

Авас подає: Вчора коло год. 21. національні літаки збомбардували Барсельону. З огляду на вогонь протилетунських батерій вони відлетіли, скинувши лише кілька бомб на передмістя, де зрештою зробили поважні шкоди.

Мароканці вірні національній Еспанії.

Ген. Кеіпо де Лляно катеґорично заперечив перед мікрофоном поголоску, немовби населення еспанського Марока бунтувалося проти національної влади з огляду на части бранки. Тимчасом мароканці при кожній нагоді підкреслюють симпатію і вірність для національної Еспанії.

Половина британської воєнної фльоти пливе на Дал. Схід.

Англійський уряд занепокоєний плянованою японською офензивою на південний Китай з огляду на те, що там лежить невеличка, але важна британська кольонія Гонкон. Японського наїзду не беруть анґлійці в рахубу, зате вони бояться, щоби китайські частини при відвороті не вдерлись на британську територію. Тому британський уряд скріплює свої сухопутні та морські сили у Гонконі.

Льондонський „Стар" повідомляє, що три великі англійські панцирники готові вже відплисти на Далекий Схід, м. ін. найбільший лінійний корабель англійської фльоти „Гуд" (42.000 тон), що тепер є на Середземному морі. Вони відплили би до Сінгапуру, куди „Гуд" може прибути за два тижні, а до Гонг-Конгу за 18 днів.

ФРАНЦУСЬКА ФЛЬОТА ЗАСТУПИТЬ БРИТІЙСЬКУ НА СЕРЕДЗЕМНОМУ МОРІ.

З огляду на довгу розмову, що її відбув вчора мін. Іден з амбасадором Корбеном, появились поголоски, що французька фльота мала би обняти патрольну службу на Середземному морі на місце британської. Коли французька фльота моглаб заступити англійську на Середземнім морі, англійські морські сили містоти понад 600 тисяч тон (майже половина фльоти) відїхалаб на Далекий Схід.

Японський амбасадор перепрошує через радіо американців за напад на „Панай".

Вчора (в неділю) вечором японський амбасадор у Вашингтоні Саіто виголосив перед мікрофоном 2-мінутну промову, в якій перепросив американський нарід. „Японський уряд — сказав він м. ін. — готов дати сатисфакцію та заплатити відшкодування, але годі звернути життя людей, які згинули на канонірці, бо для осиротілих родин відшкодування нема. Того жалуємо найбільше".

ВИСЛІДИ СЛІДСТВА У СПРАВІ КАНОНІРКИ „ПАНАЙ".

Представник японського міністерства закордонних справ потвердив, що — як виявило дальше слідство — японські вояки обстрілювали канонірку „Панай", опісля ввійшли на її чердак. Він висловив жаль, що японців не попереджено про рухи канонірки.

Пікети перед крамницями.

Львів, 20 грудня 1937.

Польська антисемітська хвиля, яка на терені б. Конґресівки виявилась у preріжних оригінальних формах, докотилась і до Галичини, де тепер намагається „надолужити" прогаяний час. Що діється у львівських високих школах, про це вже широко відомо і під цим оглядом Львів дійсно не залишився позаду Варшави. В деяких подробицях львівські ендеки проявили власну ініціятиву і такі помисли, які повинні опатентувати, як справді невидані досі у світі методи національно-політичної боротьби: адже саме недавно відбувся перед львівським судом процес одної патріотки, здається, службовички міського архіву, яка шпилькою колола жидівку на вул. Академічній. Чували ми про випадки, коли молодець пестливо гладив по рамени зустрічну панночку, запитуючи з приємною усмішкою, „чи пані жидувка?", і не чекаючи відповіди поспішно відходив: між пальцями мав скриту жилетку, яка розрізувала і плащ і блюзку. Але пікети перед крамницями — це не львівський винахід: напр. з початком шкільного року на вул. Свєнтокшиській у Варшаві (вулиця антикварень, здебільша жидівських) не тільки перед окремими книгарнями стояли ендецькі пікети, які силою не впускали туди гімназистів, що йшли купувати старі шкільні книжки, але просто з обох сторін входи й виходи вулиці були „пікетовані", що доводило до всіляких пересправ і з публикою і з — поліцією.

Так чи інакше — і на вулицях Львова появились перед крамницями пікети польської молоді: залежно від відваги й темпераменту молодця, що стоїть на пікеті, охочий увійти до крамниці громадянин чує або делікатну, півголосно сказану пересторогу-інформацію: „це жидівська крамниця", — або його неделікатно, ніби нарароком, відштовхують. На Академічній вулиці така процедура більш-менш ще вдається, але напр. на вулиці Сикстуській, на якій єдиними, здається, нежидівськими крамницями є по одному боці Ігнатович, Льотос і ЕКО, по другому Кутковський і книгарня Рідної Школи, там треба би сотень пікет, яких нема звідки взяти. Нічого вже казати про вул. Леґіонів від Ягайлонської та цілі торговельні дільниці з вулицями Казимирівською, Жовківською, Городецькою й іншими, де саме є центр львівської торговлі, опанованої на поверх 90 відс. жидами.

Що такий стан торговлі польським патріотам може не подобатись, щодо цього не маємо найменшого сумніву. Зате сумніваємось, чи пікетування причиниться до зміни того стану. І не тільки палкою та криком справ торговлі не можна вирішити, але взагалі годі її вирішити методами, яких джерелом є так звана „подвійна мораль".

Маємо на увазі пропаганду за польським ремеслом, купецтвом і промислом, що йде під гаслами християнізму та католицизму. „Купуйми тількo в склепах хшесьціяньскіх!" і „Католік до католіка!": але християнин і католик — це в понятті того пропаґандиста — тільки **поляк**. Кожний польський пікетист має у руці книжечку з виказкою „хшесьціяньскіх фірм" та інформує клієнтів даної жидівської крамниці, в якій нежидівській фірмі можна найти товар з тої самої бранжі. Але інформує тільки про крамниці **польські**: таким робом українські й жидівські крамниці найшлись на одній лінії польського наступу, хоч, що правда, польських пікет перед українськими крамницями **покищо** ще нема.

Очевидно, кожна акція викликує реакцію. На жидівській вулиці, перед жидівськими божницями, у кагалі, лунає нині одно гасло: не купувати у гоїв. Цим разом поняття „гой" вже виразно охоплює всіх — нежидів. Ясна річ, що перевести бойкот не тільки нежидівських крамниць, але взагалі всяких нежидівських станиць у Львові — жидам нетрудно: як на цьому вихо-

дить напр. львівський театр, що — хоч утримуваний із загальних міських, отже і українських та жидівських грошей — на кожному кроці підкреслює свій характер польської національної „плацувки", — про це можна переконатись на кожній премієрі. Фактом є, що українці найшлись під бойкотовим обстрілом з обох сторін — і польської ,і жидівської.

Коли поляки думають, що вони зможуть за одним махом „позбутись" і жидівського і українського купецтва та ремісництва, встановляючи на те місце купецтво й ремісництво польське, то це дитячо-наївні мрії. Купецького, ремісничого й торговельного стану не можна змінити механічними способами: вибитими шибами, стероризованими покупцями, насильно зачиненою чужою крамницею і тріюмфально відчиненою своєю. Коли хтось бореться проти непольського купецтва й ремісництва галицьких міст і містечок та одночасно призадумується над питанням: куди має діватись надмір українського сільського населення і що таке процес урбанізації, якого не можна на 100 відс. утотожнити з процесом польонізації та люмпенпролетаризації, — тоді це не господарська політика, тільки звичайна тромтадратія, яка час до часу вироджується у хуліганство. Коли знову жидівське громадянство гадає, що може вести бойкот українських крамниць, самому рахуючи на українського клієнта, то цей рахунок теж ризиковний.

Пропагуючи гасло „свій до свого", ми завжди стояли на становищі його позитивного характеру і тому завжди рішуче виступали проти всяких бойкотових та насильницьких виявів українського господарського патріотизму. На фронті господарської боротьби вважаємо, що тільки власна ініціятивність, організаційний хист, знання і такт, та передовсім висока якість українського товару чи української ремісничої роботи — це єдині методи, які справді ведуть до цілі. Не маючи доступу до бюрократичного апарату та старшинських кадр, без виглядів на політичну каріеру та без приманливих надій, що стільки то ріжних людців зробило і робить маєток на пречисленних синекурах, — українське молоде покоління мусить горнутися до торговлі, до промислу і ремесла. На це нема ніякої ради і хто хоче цей природний ґін, викликаний суспільною структурою держави, бідним і перенаселеним (та ще й кольонізованим) характером краю зупинити, шкодити йому, ломити його, той грає найнебезпечнішу гру з усіх ігор, які можна на цьому терені вести.

Після подорожі п. Дельбоса.

Париж, 15. грудня 1937.

Французький міністер закордонних справ п. Дельбос, виголошуючи промови підчас своєї подорожі у східній і середущій Европі, повторював залюбки немодне слово „Ліга Націй". Ділося це в часі, коли Мусоліні кинув цю женевську установу, а французька публика дивувалася, що аж стільки італійців скликали вночі під балькон Дуче, щоб почути таке банальне рішення італійського диктатора. По правді Італія не належала вже до Ліги Націй від абісинської виправи.

Але, якщо уряди Великої Британії і Франції так часто повторяють і пригадують про того женевського небіжчика, то причина тут далеко глибша, ніж це виглядає на перший погляд.

Пакт Ліги Націй вяже всіх членів Ліги — очевидячки, своїм писаним змістом — далеко тісніше, ніж великобритійська конституція метрополію з її домініями, які є теж членами Ліги Націй.

Статті Ліги Націй про співоборону всіх членів тієї Ліги, дуже теоретичні і невикональні, коли напалена напр. Етіопія, є залізним законом для англьо-саксонських країв, себто постанови пакту стались зараз викональні колиб були справді загрожені життєві інтереси англьо-саксонів.

Англьо-французька військова співпраця в Европі та порозуміння генеральних штабів відбувається теж під покровом Ліги Націй, а пацифістично настроєні англьо-саксони (вони завжди миролюбиві підчас миру!), в першій мірі ті англійські старі дівиці і льондонська фінансова Сіті — два чинники, які кермують англійською публичною опінією — дають згори розгрішення на все те, що роблять державні мужі в імя Ліги Націй.

З другого боку німецькі й італійські змагання осмішити ту Лігу Націй — вона сама себе і так добре осмішила — є зрозумілі і слушні з німецького й італійського становища. Безупинна офензива проти Ліги Націй німецької та італійської преси має саме за ціль знівечити цей дуже вигідний дипльоматично-військовий інструмент англьо-саксонів і французів.

Французька преса є назагал зовсім вдоволена з подорожі свого міністра. Ця дипльоматично-куртуазійна мандрівка провідника Ке д'Орсе, передовсім розмова Дельбоса з Фон Нойратом на берлінському двірці — є приємні для французької публичної опінії.

„Дельбос не працює проти Німеччини" — пише один визначний французький публіцист, „але французька дипльоматія дбає, щоб війна Німеччині не оплатилась".

Осереднія Европа — подає вчора „Парі-Суар" за англійською пресою — управляє політику Віндзора. Хто такий цей добродій Віндзор? Це циган, що всім кланявся. Ось два питання, які ми можемо поставити Югославії — пише наведений щоденник: Як Білгород може погодити югославо-болгарський договір про вічній мир зі своєю приналежністю до балканської антанти, колиб наприклад Болгарія напала на якогось члена тієї антанти? Яке становище займе Білгород, колиб міжнародня кріза кинула Францію й Італію у два ріжні табори? На основі договорів, які підписала Югославія, вона одноголосно мусілаб порозумітися і з Парижем і з Римом. Франція дивиться крізь пальці на ті союзницькі невірности, думаючи, що розумний муж не повинен бути заздрісний, як жінка танцює туру вальса з іншим, але для певности купити нову суконку не зашкодить! Франція зброїть своїх союзників.

Зрештою ніхто не може передбачити дальшого ходу подій. Очі цілого світу звернені на Далекий Схід, де Японія розбудовує величезну імперію жовтої раси. Їй помагають дві білі могутности: Німеччина й Італія, які своїми дипльоматичними ходами в Европі обезвладнюють рухи фльот Великої Британії і Франції на Далекому Сході. А в міжчасі японці бомбардують американські й англійські воєнні кораблі. Очі цілого світу звернені на СССР, звідкіля приходять щораз-то нові вісти про розстріли. І це діється там 20 років по жовтневій революції!

Очі цілого світу звернені теж на Вашингтон та на еволюцію американської публичної опінії, яка заслонена законом невтральности, наче пробудилася під вражінням воєнної небезпеки, що грозить безпосередньо Злученим Державам. „Це від енергійної співпраці Вашингтону, Льондону і Парижа — пише у вчорашньому „Тані" Жак Барду — залежить доля миру. Дійсність є брутальна: якщо триватиме довго далеко-східна війна і якщо розіб'ють Китай; якщо англійці й американці бездільно глядітимуть, як японці нищать їхні капітали та ринки збуту, тоді упадок англійського престіжу в Европі та у світі буде чинником, що викличе різню на европейському континенті".

Ю. С.

На москвофільському подвірі.

I.

ФРАЗИ ТА ДІЙСНІСТЬ.

В останніх часах замітний збільшений рух серед галицьких москвофілів. Їх преса захоплюється зїздом у Сяноці, на якім мали бути присутні „великі маси народа", (яка тисячка людей, що зійшлися „подивится на епископа", з того яких триста стягнених відусіль москвофілів), перечислює повітові „зїзди" РСО, зборі читалень ім. Качковського, повідомляє про збільшену діяльність своїх ледви клигаючих кооператив.

Мимохіть пригадується анальогія з 1928 р. В осені згаданого року відбувся перший тергофський зїзд з походом вулицями Львова, з російськими трьохколірними прапорами і т. д. Швидко потім „Русскій Голосъ" та „Земля і Воля" ударили в переможний тон, рішили аподиктично, що „русская идея въ Галичинѣ растетъ не днямъ, а по часамъ", похоронили усіх українців разом з їх установами та не переставали співати про перемогу навіть тоді, як „Защита Землі" ганебно збанкротувала та потягнула за собою над пропасть Т-во ім. Качковського і Ставропігію, що дали кавційні векслі фінансовому спецові п-нові Солукові, директорові „Защ. Землі".

За скандал з „Народнім Домом" „русска общественность" теж не хотіла відповідати, дарма, що рубник „Нар. Дому" п. Міхал Бачинський — чільний член москвофільського табору, колишній денікінський старшина, посол і муж довіря москвофілів у проурядовому таборі. Задовжити культурну установу на поверх 2 міліони золотих, податкові залеглости довести до висоти кількохсот тисяч та одночасно не вести ніякої культурної роботи — це не абияка штука!

Нічого не говорила „галицко-русскому" загалові і та дійсність, що за приміром львівських патріотів пішли і провінціональні, що історія з „Защитою Землі" та Нар. Домом у Львові повторилася і в провінціональних москвофільських установах (нпр. сяніцький „Бескид").

Львівський москвофільський загал, немов загіпнотизований, був занятий чим іншим. В „Русскім Касині" на місце досить байдужного до політичних справ п. Медицького, головою став „архирусскій" п. Сем. Білінкевич. Вмілий та масенький рішив притягнути до Касина якнайширші круги. Для тої цілі служили всілякі вечерниці, вистави, чайні вечері. Щоб львівських москвофілів, які здебільша мали дуже слабе поняття про російську мову та майже ніякого про російську культуру, познайомити з могутністю та величею „русского духа", зорганізував він правильні відчити. З браку відповідних власних прелеґентів не завагася звернутись за поміччю до таких сил, як польський публіцист п. Парніцький та інші, що в своїх відчитах демонстрували здобутки духового життя „державного русского народа", викликуючи подив і захоплення у слухачів.

Молодь та старші захоплювалися ґенієм мислителів Достоевського, Толстого, Бердяева, хеміка Менделеева, композиторів Чайковського, Скрябина, малярів Васнецова, Репина та інших. Словом, вони переходили курс москвофільства. З відчиненими з подиву устами слухали про нечувані природні багатства, що їх у своєму нутрі зберігає безбережна „русска земля", довідувалися про великанські технічні здобутки та насильне поширювання нової цивілізації, якій в жертву большевики приносять міліони невинних людей.

На жаль, у москвофільської інтеліґенції не найшлось стільки самокритики, щоб спитати, який вклад в „общерусску культуру" вносять теперішні „русскі галичани" в ролі пп. Бачинського, Білінкевича, Солука, Слезюка, директорів „Рев. Союзу" Ганасевича, Плешкевича та інших? Що в них спільного з тією російщиною, якою захоплюються, але якої не знають і не розуміють?! І яке право вони мають казати про силу „русского духа" та себе до тієї „сили" причислювати, коли одночасно москвофільська молодь не проявляє найменшого відпору на польську асиміляцію, крім польської мови ніякої іншої добре не знає, не знає ані української ані російської мови, історії, культури, і тільки тоді починає розуміти, „якого вона роду", коли — пристає до національного українства!

Після Медицького головою „Русского Касина" став відомий у Львові ем. радник Третяк. І знову п. Сірко-Каренін-Бондаренко в „Русскім Голосі" та п. Марко в „Землі і Волі" загомоніли перед світом про перемогу „русской ідеї" в Галичині. Тільки поділилися ролями. П. Сірко-Каренін, як і давніше, в разі потреби спритно перескакує з бистрого „общерусского" коня що мчиться від Карпатського Попрада по Камчатку, на галицько-руску (з одним „с") шкапу, що з трудом зі Львова до Сокаля манджає та жалібно оглядається, деб кусок панської травці щипнути?

Зате призначена для народу „Земля і Воля" та за нею і д-р Ваврик у видавництвах Т-ва ім. Качковського таки добре змінили курс. Вправді з тактичних причин вони ще згадують про „общерускій народ", але вже тільки з одним „с", та замінюють термін „русскій" по приміру 1848 року галицьким „русином". Таким робом і ген. Денікін може казати про 6 міліонів росіян у Польщі і Комітет Порозуміння Польських Суспільних Організацій може говорити про „русинів", з якими треба годитися і співпрацювати. А в „ЛКП" взагалі нема ані українців ані „русских", тільки самі русини, очевидно всі ворохобники, тільки з одною льояльною групою русинів „Землі і Волі".

Не пошкодить на фактах переконатися, як та „русска" ідея виглядає в Галичині, де живе 40% „русинів"-галичан поруч із 60% автопо-

логічно та етнографічно цілком відрубними українськими галичанами як то невгомонний п. Панасевич, директор „Ревізійного Союзу Руських Кооперативів“ документно доказав у Варшаві та на сторінках „Русского Голосу“ у Львові.

Кажучи про факти москвофільської діяльности треба на вступі таки згадати про найбагатшу установу, що була в москвофільських руках, про Народній Дім. Але про цю справу галицький загал поінформований досить докладно, дарма, що мабуть і самі члени санаційного Тимчасового Виділу ще й досі не знають усіх подробиць, які так і залишаються тайною п. Міхала. В усякому разі Тимчасовий Виділ може всанувати Н. Дім тільки в той спосіб, що продажею одної великої частини маєтку хоче врятувати бодай другу частину.

(Далі буде)

Комунікат Шкільного Реферату УПР.

На інтервенцію представника Української Парляментарної Репрезентації в Кураторії дня 20. грудня 1937 Куратор заявив, що спис шкіл, в яких минув 7-літній речинець від останнього плебісциту, устійнений і пересланий Інспекторатам. Як відомо, тільки в тих місцевостях може бути змінена мова навчання на основі вислідів плебісциту — згідно з розпорядком Президента Річипосполитої з 1930. р.

Куратор погодився теж на вимогу цього представника видати негайно зарядження, щоб інспектори подали до відома ці школи українським громадянам, представникам політичної організації, оскільки вони від інспекторів цього зажадають.

Просимо Голови Повітових Народніх Комітетів УНДО чи пак наших мужів довіря негайно звернутися в цій справі до Інспекторатів, а по одержанні спису шкіл подати його до відома заінтересованим.

Шкільний Реферат У. П. Р.

До боротьби з неписьменністю!

В пятницю 17. грудня ц. р. відбулася в „Просвіті“ у Львові нарада представників усіх львівських читалень „Просвіти“, кружків „Рідної Школи“, інших товариств і висланників нашої преси в справі навчання дорослих неписьменних у місті Львові. В нараді взяло участь коло 100 делеґатів та представників українських учителів-емеритів, замешкалих у Львові.

Наради вів голова Комісії для поборювання неписьменности о. дир. Ю. Дзерович. У склад президії покликала нарада проф. М. Ластовецького.

Реферат про навчання дорослих неписьменних на терені міста Львова виголосив дир. І. Юшишин. Він зясував чисельний стан неписьменности серед українського населення міста Львова, приймаючи його на 4.000—5.000 душ. Він визначив місця ліквідації неписьменности в окремих ділянках міста Львова, візвав до праці все зорганізоване українське громадянство, спинився над методою праці при навчанні дорослих неписьменних та запросив українських учителів-емеритів до конкретної праці на курсах неписьменних у Львові.

Нарада прийняла такі постанови: 1) організує, веде й наглядає акцію навчання неписьменних „Просвіта“ при допомозі всіх українських установ, залишаючи їм повну автономію в організуванні та виконуванні праці; 2) взиває всі читальні „Просвіти“ у Львові негайно організувати комісії для боротьби з неписьменністю з представників місцевих українських товариств; 3) нарада затверджує плян організаційної та виконавчої праці в справі поборювання неписьменности на терені міста Львова; 4) нарада доручила комісії для поборювання неписьменности при головному Виділі „Просвіти“ створити негайно організаційно-методольоґічний комітет при помочі кооптації; 5) „Просвіта“ приймає з подякою до відома заяву представника учителів-емеритів, що вони віддають себе до диспозиції „Просвіти“ при навчанні неписьменних.

Плебісцитові труднощі у Бережанщині і Зборівщині.

Війт волости Мала Плауча (пов. Бережани) Влодзімєж Гавпт зачав був потверджувати підписи батьків на шкільних деклярацiях Плаучі Великої, але ті деклярації затримав собі, домагаючись урядового потвердження школи, що дотичні діти в шкільному віці. Третього дня, 14. ц. м., відмовився зовсім потверджувати деклярацій, мовляв, такий наказ дістав з Бережан. Внесено спротив до староства і воєвідства. У Малій Плаучі і Глинній війт Гавпт ніяких деклярацій не ствердив. Поїхала делеґація до староства.

Зборівський війт Заборовський відмовився стверджувати підписи батьків с. Красної. Зборівський староста на інтервенцію в цій справі заявив, що „не всі школи мусять вносити деклярації“. Деклярації зборівських сіл поїхали до воєвідства в Тернополі.

*

В ч. 280 „Діла“ з 19. XII. в нотатці на 7. стор. п. н. „Проти українського шкільного плебісциту“ (Окружник ярославського старости) зайшла друкарська помилка, яку просимо справити:

Надруковано: „Закон про стемплеві оплати з 27. серпня 1931 р. Д. З. Р. П. ч. 64, поз. 404 постановляє: Стаття 404 (дослівно)“.

Має бути: „Закон про стемплеві оплати з **27. серпня 1935 р.** Д. З. Р. П. ч. 64, поз. 404 постановляє: **Стаття 142** (дослівно)“.

Д-Р ІВАН КОПАЧ. 2

У 25 літ по смерти
Миколи Лисенка.

(Докінчення).

Товариші-співаки збиралися — звичайно в суботу пополудне — на моїй кватирі (т. зв. „станції“) і ми там вивчували передовсім літурґічні пісні для співу в церкві на наших гімназійних спільних богослужбах. Але попри церковні твори (між якими було там дещо теж і з Бортнянського), ми брали до рук радо теж світські пісні, де і як могли. І так із світської тодішньої нашої музичної літератури ми знали й співали неодно і з Лаврівського та Вербицького, з Матюка і Воробкевича, з Вахнянина й Остапа Нижанковського, — а було там у нас таюж дещо і з польської та з німецької пісенної творчости. А співали собі так, як нам наше серце веліло, тобто як Бог приказав — так, як оттой, смиренний Ґетовий*) „Співак“, що то говорить про себе: „Я співаю, як той пташок, що сидить собі між галузками на дереві...“ А що той наш спів був таки щось варт, і то не тільки для нас самих — співаків, але також і для інших людей, то виділи ми і відчували вже й тоді, а посвідчив мені те понадто, і то по довгих роках, відомий наш тенор і довголітній диригент Львівського Бояна, д-р Михайло Волошин, котрий от ще й недавно згадував мені щиро-сердечно про те, як то він, тоді ще маленький дрогобицький студентик, глядів нераз у церкві догори з великим подивом на наш той гімназійний хор і надслухував зі щирим захватом тих прегарних наших церковних молитов і мельодій, що плили нам із наших молоденьких душ перед високий престіл Всевишнього Бога.

Нас співаків було мало, властиво тільки квартет, де я ті три роки (1886/7 до 1888/9) диригував, а заразом і сам співав першим басом. Тенорами були мої товариші з тої самої кляси: перший тенор — Володимир Престашевський помер перед роком як парох Озірної коло Тернополя), другий — Іван Дуцько (помер перед кількома роками як парох у Зіболках коло Жовкви; знаний також як автор деяких гарних релігійних текстів і мельодій, виданих оо. Василіянами), другим басом співав Антін Рудницький, пізніший довголітній диригент церковного міщанського хору в Дрогобичі, а тепер парох у Волошиновій коло Старого Самбора. Нашим, так сказатиб, протаґоністом, тобто світилом (для артисток кажуть: „прімадонна“) був тенор Престашевський з прегарним ніжним голосом. У р. 1935. я пригадав йому раз ті наші давні часи: якто ми тоді нераз весело співали собі м. і.: Воробкевичеве „Стіймо разом, друг при друзі!“, або для відміни також чинюсь німецьку пісоньку до слів*): „По чім пізнати співака?“ Він відписав мені 19. XII. 1935: „Дорогий Товаришу! Твоя сердечна картка, котру я дістав вчора при обіді, витиснула мені сльози з очей і я не міг навіть докінчити обіду. Де ті часи ділися? Таж то вже 46 літ від нашої матури. Чоловік був молодий, повний ідеалів, без клопотів, без журби!... Маю ще фотографію нашу — і дивлюся, як кучерявий Копач диригує нашим маленьким хором..“

Така була у нас тоді в Дрогобичі співоча атмосфера. І в ту маленьку, але таку сердечну нашу громадку прийшли до нас із Львова в шк. р. 1887/8 2 Лисенкові „Кводлібети“*), тобто дві збірки згармонізованих Лисенком народніх пісень, але згармонізованих і повязаних зі собою так, що становлять дві окремі концертові цілости. Якже ми ними втішилися! Якже щиро ми їх вивчували! Ми цілим нашим найглибшим ествoм відчули відразу, що то зовсім щось інше, як те, що ми досі знали і співали: ми бачили наглядно, що це де-де вище і вартісніше від звичайних досі наших співів. А притім прецінь, і то під кожним оглядом, також дуже нам близьке і рідне! І хоч ми тоді слова „музикольоґія“ ще й не чули, а може його тоді і взагалі ще не було, — то прецінь ми — так сказатиб, інстинктовно — цілим нашим серцем прямо і безпосередньо якнайглибше відчували, що ось-тут перед нами великий музичний Ґеній, дотого повний пієтизму прихильник і звеличник пісенної творчости нашого українського народу. Якже ми тоді під впливом тих наших почувань відразу — так сказатиб, за одним махом — підскочили вгору! Таж то зявився нам немов другий Шевченко — своєрідний український творець, але як мистець — своїм духом, працею і талантом вповні рівнорядний навіть найбільшим зпоміж чужинців. Ми тоді нічого більше не знали про нього: ані де він уродився, ані де він учився. Але ми живилися його духом і його працею, ми знали, що він наш, українець із Києва — і то нам уже вистачало, що той наш Лисенко нас перед нікому у світі не скомпромітує і не осмішить, навпаки — якнайкраще захистить і вивищить...

Така була перша моя стріча з нашим Лисенком — стріча така для мене щаслива і важ-

*) „Ich singe, wie der Vogel singt,
Der in den Zweigen wohnet;
Das Lied, das aus der Kehle dringt
Ist Lohn der reichlich lohnet.“
Goethe: („Der Sänger“).

*) „Woran erkennt man den Musikus?“ Пісня характеризує співака жартівливо: „je mehr er singt, je mehr er trinkt..“, а кінчить дотепною відповідю, що співака пізнати: „an einem tüchtigen Habemus!“.

*) „Quodlibet“ — дослівно значить: „Що хто хоче“ або „Що кому миле“ тобто: „Збірка пісень до вибору на вподобі“.

50-ліття Товариства „Українська Школа" на Буковині.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА ГАЛИЧИНИ.

По пятьдесятьлітніх трудах, по півстолітті довгої і важкої боротьби на полі українського шкільництва, Товариство „Українська Школа" на Буковині святкує цього року свій ювилей.

Серед невідрадних обставин захопило нас 50-ліття існування нашого Товариства. Живемо в часі, коли всі наші здобутки за півстоліття на полі приватного й державного шкільництва знищені, майже ввесь дорібок за півстоліття на культурно-освітній ниві народнього життя придавлений.

Та нам лишилося наше минуле, незатерта історія „Української Школи" на Буковині. І залишилася нам свята віра в майбутнє, що оправдує сьогодні скромне відсвяткування нашого ювилею:

Програма нашого ювилею:

В четвер, 23. грудня н. р. в год. 9. рано у греко-кат. церкві та в год. 10. рано в катедральній православній церкві панахида за помершних членів Товариства. Потім відвідини могил на черновецькому цвинтарі. Дня 27. грудня — св. Степана — в год. 10. рано ювилейна академія в Народньому Домі, в год. 3-ій попол. ювилейні Загальні Збори, в год. 8. увечорі товариські сходини.

Великою честю і радістю булоб для нас привітати на цьому ювилею і Вас, братів з Галичини, що своїм прибуттям знеслиб для нас, хоч на мить, кордони.

Святкуючи 50-ліття нашого Товариства, твердо віримо у тривкість золотого зерна національного виховання, що його засівала „Українська Школа" на Буковині за минуле півстоліття, — віримо, що за суворістю цих днів піднесеться наше світле Завтра.

З братнім привітом

За Т-ВО „УКРАЇНСЬКА ШКОЛА" в ЧЕРНІВЦЯХ
Д-р Кирилів, голова. В. Олексюк, писар.
Чернівці, 17. грудня 1937.

На „Просвіті" виросла вся наша національна сила. Велике наше зобовязання супроти „Просвіти". Сплатім його в ювилейному році Матері-„Просвіти"! Не жалуймо гроша на її дальшу велику працю! Даймо княжий „Дар Просвіті"!

Відложення Загального Зїзду Рідної Школи.

Звичайний Загальний Зїзд Рідної Школи відложений з річевих і технічних причин. Він **не відбудеться 24. і 25. грудня н. р.** як це зразу Головна Управа Р. Ш. плянувала. Зате він **відбудеться 2. лютого 1938. р.** Якщоб програми нарад не можна було вичерпати в одному дні, Зїзд протягнеться й на 2-го лютого 1938. р. Програму й салю нарад подамо своєчасно коло 15. січня 1938. в українській пресі.

Всі рідношкільні організації (Повітові Союзи Кружків Р. Ш. і Повітові Кружки Р. Ш.) **подбають про спис делегатів Кружків Р. Ш** своєї области, вибраних на місцевих Загальних Зборах, провірять, чи кожний поданий делегат дійсно вибраний, чи він живе постійно в місці осідку Кружка Р. Ш., що його вибрав, чи він записаний там у реєстрі як член затверджений Головною Управою Р. Ш. і чи вплатив членську вкладку за 1937. рік та надішлють такі списки безумовно **до кінця грудня 1937.** Головній Управі Р. Ш. Одночасно подадуть також своїх відпоручників. Головна Управа виготовить уповноваження і перешле їх Повітовим Союзам (Кружкам) Р. Ш. для доручення на час дотичному делегатові. Очевидно — це відноситься тільки до тих Пов. Союзів (Кружків) Р. Ш., що ще з якихнебудь причин таких списів не переслали. **Тільки делегати з такими повновластями будуть допущені на салю нарад.** Часу ще доволі багато й усе можна ще виконати точно.

Якби Пов. Союзи (Кружки) Р. Ш. того не виконали, то можуть тим наразити делегатів своїх областей на непотрібні неприємности, за які мусять перебрати вину на себе.

Тому всі місцеві Кружки Р. Ш., що ще не подали протоколів своїх Загальних Зборів до відома Пов. Союзам чи Повітовим Кружкам Р. Ш., нехай це зроблять негайно. Якщоб вони того не зробили, нехай Пов. Союзи (Кружки) Р. Ш. самі про це подбають.

Інших окремих заклинів ані поук у цій справі не буде.

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ.

Інформації про числа льосів.

ТРЕБА РОЗВІДАТИ ПРО НИХ ЯКНАЙСКОРШЕ.

Недавно подали ми вістку про зміни, які впроваджує Дирекція Льотерійного Монополю в ляяні сорок першої Клясової Льотерії. Найбільш засадничою реформою, як відомо, є новий поділ льосів, з яких кожний складатиметься із пятьох частин, а не з чотирьох, як було досі. Також зменшено скількість емітованих льосів до 160.000.

У звязку з тим, що льос має тепер одну частину більше, колектори будуть розпоряджати меншою як досі кількістю чисел. Незалежно від того, що не буде чисел більше 160.000 мусить прийти також зміна для чисел, що їх мають колектори, а які є менші від 160.000

Тому теж треба, щоб грачі у власнім інтересі, коли хочуть мати інформації розвідали, чи колектор має бажане їх число і то розважили раніше, щоб був ще час звернутися в цій справі до Дирекції Польського Льотерійного Монополю у Варшаві, при вул. Налевкі 2-а.

Не буде зайве завважити, щоб в інтересі грачів лежить можливо якнайскорше засягнути інформацій у Дирекції, коли покажеться, що колектор цього числа не має, щоб дістати ще на час відповідь.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

на для цілого дальшого мого життя аж по нинішний день! По моїм Дрогобичі прийшов мій Львів, а в ньому по нашім маленькім гімназійнім хорі в Дрогобичі незабаром уже і наш великий „Львівський Боян" з Остапом Нижанковським як дирігентом. І з того часу наш Лисенко вже постійно був поміж нами — навіть у чеській Празі на етнографічній виставі у р. 1891. зі своїм славним „Іваном Гусом".

Та найвищим вершком його сили і слави поміж нами, львівськими співаками, була його велична Кантата до Шевченкових слів „Радуйся, ниво, неполитая!" Вона й написана ним на присвяту нашому „Боянові". Остап Нижанковський вивів її зараз із нами так, що я той день уважаю ще й до нині найяснішим з цілого мого життя. Я почувався щасливим! Ото два найбільші досі наші мистці-генії, Шевченко і Лисенко, подали собі в тій Кантаті руки, щоб — за прикладом старозавітного пророка Ісаії — загріти бідний свій нарід до віри і надії на перемогу правди і кращу нашу долю. І хтож із нас не памятає тих божественних слів Ісаії — Шевченка, обвіяних безсмертною мельодією Лисенка: „Тоді, як, Господи, святає на землю правда прилетить, хоч на годиночку спочить: незрячі прозрять і криві мов серна в гаю помайнують; німим отверзуться уста... Оживуть степи, озера... І пустиню опанують веселії села!" — Так було. Так ми співали і — вірили. Але — мій Боже! Кількож то разів я по р. 1917. вже думав собі тихонько у своїм серці: Ах, якеж то щастя, яке велике щастя для них обох, що вони вже не дожили того, як виглядає тепер тут на нашій, не-своїй, землі онта ними така сподівана і вимріяна „правда"! Та годі! Така то вже мабуть людська доля тут на землі. Ґете*) каже у своїм „Фавсті": „Тільки той варт життя і волі, хто їх собі сам щодня мусить добувати!"

Особисто я побачився з М. Лисенком аж у серпні року 1897 у Києві на першім зїзді т. зв. ТУП-а (тобто „Товариства українських поступовців") у хаті Олександра Кониського. І з того часу я ще нераз мав нагоду стрічатися з ним і у Львові і в Києві вже як добрий його знайомий. Так було й у Львові в грудні р. 1903 і зараз потім у січні 1904 у Києві підчас тодішніх ювилейних свят його 35-літньої музичної праці. Тоді в Києві я мав честь бути також у його хаті. Було там багато запрошених гостей. Але по їжі мистець ухопив мене за руку і шепнувши мені півголосом: „Ходіть, Копач, зі мною!" потягнув мене до свого кабінету там сів до свого фортепіяну. Було нас там тільки двох. А він почав грати, і то на теми наших народніх пісень. Мій Боже! Якже він тоді грав! Якже він грав! Я сидів коло нього мов зачарований. І мені чомусь і тоді здавалося і ще й до нині все і все здається, що то була власне найсвяточніша для нього хвилина з цілого тодішнього його ювилею...

Десять літ пізніше він уже не жив. А от тепер святкуємо 25-ліття його похорону. Та ці роковини будуть не святом смерти, тільки святом життя, і то щораз ширшого і вищого духового життя великого Покійника. Його друга велика Кантата, якою він — знову разом зі Шевченком (слова Шевченка з р. 1838) — звеличав у р. 1903. родоначальника нової української літератури, Івана Котляревського, це теж одна квітка у вінку його безсмертної слави. І в тім дусі її з пієтизмом відспіває „Львівський Боян" у неділю 19. ц. м.:

„Будеш, батьку, панувати,
Поки живуть люди,
Поки сонце з неба сяє,
Тебе не забудуть!"

Так! Бо:

„Жива правда у Господа Бога!"

*) „Nur der verdient sich Freiheit wie das Leben,
Der sie sich täglich erobern muss."

Симпатичне свято.

В неділю 19. XII. відбулося в митрополичій палаті у Львові маленьке симпатичне свято: питомці і Ректорат Богословської Академії з нагоди закінчення шкільного року прощали Академією Митрополита. Скористали теж, що стан Його здоровля покращав і явилися, щоб скласти побажання свому Добродієві з нагоди Його недавніх імянин. Рецепційна саля митрополичої палати наповнилася вечором молоддю. На програму академії склалися: хор, орхестра, смичковий квартет і деклямація. Гарно обдуману промову з побажаннями виголосив іменем Богословської Академії її ректор о. мітрат Й. Сліпий. При кінці звернувся до богословів Митрополит і сказав промову, повну глибоких думок на тему помилок минулого у здійсненні Унії і сьогоднішніх завдань українського душпастирства. Промова, виголошена з незвичайною енергією, зробила на приявних глибоке враження. Ніхто не сказав би, слухаючи слів Митрополита, що він недавно перебув поважну недугу. В милім настрою розійшлись учасники симпатичного свята домів.

Сторінка без політики.

10 годин що врятували світ.

Гайдельберський астроном проф. Рейнмут відкрив недавно істнування небесного тіла, яке досі було зовсім невідоме. Це тіло — на думку Рейнмута — мала планета, яка входить у склад нашої соняшної системи — дістало тимчасову назву „І. В. 1937". Додаткові досліди, що появилися саме в астрономічних виданнях подають чимало нових і цікавих подробиць.

ПЛАНЕТА, КОМЕТА ЧИ МЕТЕОР?

Перш усього виявляється, що ще не устійнено, чи нове небесне тіло є планетою, яка рухається по замкненій орбіті і чи вона постійно перебуває у районах соняшної системи. Обчислення астрономів доказують, що це радше комета, яка біжить параболічною кривою. Вона перейшла через нашу систему і знову з неї втекла у безконечність. Та астрономів бентежить те, що ця комета зовсім не має мряковиння т. зв. голови. Тому більшість дослідників думає, що „І. В. 1937" просто величезний метеор, один із тих останків, що відірвавшися від якогось небесного тіла, що час від часу перелітають крізь соняшну систему.

НА ВОЛОСОК ВІД КАТАСТРОФИ.

Та найважніша справа появи нової планети не в тому. До якоїнебудь катеґорії небесних тіл не належалаб „І. В. 1937", одно певне, що земля мало що не зударилася з нею. Миж самі, хоч про те майже нічого не знали, стояли всього на волосок від катастрофи.

НІЧ НА 30. ЖОВТНЯ.

Було це в ночі на 30. жовтня, коли „І. В. 1937" перетяло орбіту землі. Тоді ми опинилися були всього на 1.160.000 км. від точки пересічи. Така віддаль в астрономії марниця. Землю і її мешканців врятувала ріжниця 10 годин. Якщо земля опинилася би була 10 годин швидше і якби комета була на 10 годин припізнилася, насталаб була катастрофа, якої наслідки для нашої землі булиб жахливі. При доволі великих розмірах комети (промір її подає сам Реймунт на 3 км.) й її удар міг спричинити в найкращому випадку трясення цілої землі, виступлення океанів із берегів та пересунення земної осі. У гіршому випадку могли потворитися на земній кулі розколини.

ТАКЕ ВЖЕ БУЛО.

Таким чином земля врятувалася від катастрофи. При цій нагоді треба згадати, що такі чудеса траплялися вже доволі часто за памяти цивілізованої людини. В 1770 р. планета Лекселя перейшла у віддалі 2.258.000 км. від землі. Випадки зудару землі з невеличкими небесними тілами трапляються доволі часто, одначе вони не викликували ніяких поважніших наслідків. Нпр. т. зв. арізонський метеорит вирив кратер у землі на півтора км. широкий, тунгуський метеорит скосив ліс на поверхні 10 тисяч км. і т. д.

Такі несподіванки з боку небесних просторів можуть трапитися в кожній хвилині і тоді небезпека для землі може бути завжди велика.

Товариство оборони князя Віндсору.

Ще в липні ц. р. оснували в Англії „Товариство оборони князя Віндсору від брехні". Члени того товариства носять відзнаки: на білому полі вигравіровані дві золоті букви „Е. В.". Скількість членів сильно збільшилася за останні часи і товариство має тепер свої філії в багатьох містах Англії і Шотляндії.

Завдання товариства є в тому, щоб обєднати всіх приятелів князя Віндсору і підготовити йому змогу повороту до Англії та створити для нього приязну атмосферу, якби він захотів закінчити своє добровільне вигнання.

Крім „Товариства оборони князя Віндсору від брехні", істнує в Англії і друге т-во під назвою „Почесні Штальмайстри". Це друге товариство ставить собі куди більші, ширші та утопійні завдання. Головне завдання — це створити міжнародну збройну силу під командою князя Віндсор для боротьби з воєнними настроями окремих націй.

Оба товариства наскрізь льояльні і патріотичні На їх зборах підносять все тости за короля Юрія VI. і ніодно з них не думає навіть про те, щоб посадити князя Віндсору на престолі.

Ґеніяльний обманець.

Париж має щастя до обманців справді ґеніяльних. Вистане хочби згадати Ставіського, який цілу Францію пошив у дурні.

Саме тепер відбувається в париськім суді процес проти Роберта Анне, доктора прав, кандидата природничих наук і б. ґенеральн. секретаря префектури, який у списі ґеніяльних містифікаторів займе почесне місце. Ґеніяльні містифікації завели його перед суд.

Плянтації рижу під Парижем.

Спеціяльність Роберта Анне — це основування мітичних фінансових товариств. Капітал до тих товариств давали легкодушні акціонери. Ті фікційні товариства мали дуже шумні назви: „Товариство французьких цукроварських заведень", „Союз хліборобських фарм департаменту Сени й Уази" і т. д. Іноді Роберт Анне пускався на жарти: одну з новооснованих спілок назвав він... „Париські плянтації рижу". Цікаве, що більше, як 50 капіталістів далося набрати на акції, не сумніваючись навіть у те, що під Парижем можуть істнувати плянтації рижу.

Фікційний світ.

Та обманець видумував не тільки назви товариств. Він робив умови в адвокатів, яких не було, скликував засідання фікційних управ, визначував предсідниками людей, які ніколи на світі не жили, приймав їх димісію, виплачував їм пенсію і т. д. За велитенським діловодством багатьох спілок, за всіми протоколами загальних зборів, за листуванням, документами і т. д стояв один-одинокий чоловік — Роберт Анне.

Злучивши 2 товариства, які істнували лиш на папері, в одно, він подав прибуток 533.81 франків і виплатив захопленим акціонерам по 163 франків дивіденди на акцію у 110 фр., що дало йому змогу збільшити капітал і витягнути в акціонерів нових кількасот франків.

Кавалер усіх ордерів.

У 1931 р. повідомив Роберт Анне акціонерів одної спілки, що президент управи спілки, кавалер усіх ордерів, умер. Акціонери післали вінки на могилу тієї людини, яка істнувала тільки в буйній уяві обманця.

Самовбивник який ніколи не жив.

В 1932. р. обманець пішов ще далі. Акціонери дістали повідомлення, що один із адміністраторів т-ва, Жіффар покінчив самогубством і що при контролі рахунків викрили недобір зроблений самовбивником на 293.666 фр. Після смерти виновника управа рішила цілу справу пустити внепамять і відписати йому цілу суму. Акціонерам не лишалось нічого іншого, як погодитися з тим фактом. Вониж не могли знати, що Жіффар, це мітична людина, що ніколи не істнувала, не міг покінчити самогубством і що його гріх та прощення було лиш на папері. Гроші присохли при Робертові Анне.

Міліон річно.

Обманства тривали 18 літ і булиб тягнулися не знати як довго, якби не випадок. Якомусь акціонерові забаглося особисто звернутися до президента одної зі спілок. На своє превелике счудування акціонер переконався, що такої людини взагалі нема на світі. Роберт Анне просто назвав фікційного президента іменем одного з бальзаківських героїв.

Обманця арештували і при тій нагоді виявилися деякі цікаві подробиці. Обманець діставав від легковірних капіталістів як вклад до фікційних підприємств приблизно 5 міліонів франків річно. У формі дивіденди віддавав він їм коло 4 міліони. Таким чином залишався йому на чисто міліон франків. Акціонери вдоволені нечуваними дивідендами були дуже вдоволені і щасливі.

Якби не випадок, то містифікація, яка не має прецеденсів у криміналістиці, була би ще не знати як довго тривала.

13-ЛІТНЯ СТУДЕНТКА ВИСОКИХ ШКІЛ.

Чимало чули ми вже про ріжних чудесних дітей, які своїми здібностями вводили світ у счудування. Адже кожну фільмову зірку почавши від другого року життя вважають у Голівуді мало що не людським ґенієм. Такий малий ґеній виявляється згодом, коли підросте зовсім звичайним смертником, який вдоволений, що може сяк-так пристроїти собі життя і не потребує нічим клопотатися.

Та бувають справді діти, що виявляють уже від найменших літ велитенський талант і згодом його ще розвивають. Такою чудесною дитиною є теж Іванна Ксенос із Шікаґо (бо деж більше моглоб родитися чудесних дітей, як не в Америці — батьківщині рекордів і ріжних чудес), яка ходить уже до високої школи, хоч має всього тринацять літ.

Ця американська чудесна дитина може почванитися небудьякимк рекордом. Вона вспіла звичайну народню школу, яку в нас звичайно треба відбувати сім, чи навіть вісім літ (очевидно, вчислюючи літа „на запас" повторені), закінчити в самоходовому темпі... двох літ. Всі свідоцтва тої чудесної дитини прекрасні і викликували не лиш подив, але і заздрість цілої школи.

Після закінчення народньої школи перейшла мала Іванна до середньої школи в 1933. р. Також і середню школу покінчила вона в такім самім рекордовім темпі з якнайкращим успіхом. Недавно записалася вона в тринацятому році свого життя на університет. Іванна Ксенос є тепер наймолодшою студенткою університету в Америці. Як улюблений предмет вибрала вона собі хемію і дивує усіх професорів своїми здібностями і знаменитою орієнтацією.

——o——

„СЦИЗОРИКОМ" ОБОРОНИЛАСЯ ПЕРЕД НАПАДОМ.

Недавно заулки старої Праги були тереном трагікомічної події, якої головною геройкою була молода муринка, танцюристка з Парижа. Коли молода муринка виходила з кабарету, в якому щойно недавно почала працювати, напало на неї 2 бандитів, які намагалися їй загарбати футро. Одна з пань, які саме тоді переходили вулицею, почала кричати за поміччю, одначе близько не було нікого. Та відважна муринка перескочила за мур і почала боронитися. Одного з напасників вдарила ножем у серце, другого теж пробила, одначе не дуже небезпечно. Найкомічніше, що бандити зовсім не знали, що нападена жертва — це муринка і коли в одному менті на неї впало з вулиці світло самоходового рефлектору, оба сторопіли. Їм здавалося, що перед ними стоїть упир і вони кинулися на втеки. Та втекти не вспіли, бо з причини упливу крови стратили сили і положилися в куті на вулиці, де їх теж найшов майже непритомних поліцай. У ранених муринка пізнала бандитів, що на неї напали.

——o——

З ГІР ЗНОСЯТЬ ЛІД ДО МІСТА.

В Болівії втримується на літо лід у той спосіб, що тамошні індіяни вилазять на гірські ледівці, там вирубують лід і приносять його до міст. Індіяни такі сильні, що з дуже високих гір зносять лід до міст, віддалених іноді кільканацять кільометрів, у величезних кошах, що місцять у собі навіть по сто кільограмів.

Це мабуть найоригінальніший спосіб у світі доставы леду до міст.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Европейське лещетарство.

ДЕРЖАВНІ І МІЖНАРОДНІ МИСТЕЦТВА.

Хоч европейське лещетарство, зокрема міждержавні мистецтва такі далекі й недоступні для нас — то всеж таки цікаво нам знати, що діється на світовому білому фронті.

Підготова, що піде в тому напрямі у ріжних державах, значить добір дружин, вишкіл і т. д. — відбуваються вже під знаком Олімпіяди в 1940 р. Бо ще тільки два сезони ділять нас від Олімпіяди.

Обставина, що перша частина змагань ФІС-у (піднесена тепер до світових мистців) відбудеться від 24—28. лютого в Ляті у Фінляндії, викликала в цілій Скандинавії лещетарську гарячку. І передбачують, що новозбудований лещетарський стадіон в Ляті, призначений для 50 до 60 тисяч видців, — справді буде виповнений. Є це крім величавого німецького стадіону в Шварцвальді — найбільше досягнення европейського спорту. Вибудований коштом міліона фінських марок — має ріжні модерні уладження. Старт, мета і зміна ґінців в довгих бігах приміщені посередині стадіону (як і в Ґарміш). Велика скічня дозволяє на скоки 65—70 метрів.

Очевидно, що найбільше зацікавлена мистецтвами Фінляндія, як господар змагань. Вибір дружини поручено мистцеві Саарінен. Він вже тренує лещетарів — обізджаючи поодинокі місцевости, бо вважає спільний вишкіл лещетарів по таборах за менш доцільний. І інші мистці, як Нурмоля, Карпінен, Німі і ін. працюють у своїх околицях над вишколом нових рядів лещетарів — будучих мистців.

Інакше роблять шведи, які уладили на кінець грудня тренінґовий табор під проводом олімпійського переможця Вількунда, що сам відступив уже з поля слави. Нова шведська дружина складається передусім з молодих лещетарів, крім давніх, знаних з минулого року, як: Йонсон, Лярсон, Дальквіст, Берґер і інші.

Широко йдуть приготування в Норвегії. Тут числяться ще з тим, що Зимова Олімпіяда не відбудеться в Японії (в Гоккаїдо), але в Европі. Отже вони будують скічню в Гольменколь, приняли в програму гольменкольського лещетарського свята зїзд і сляльом, приготовляють велику дружину до Ляті і Енґельберґ (де відбудуться альпейські конкуренції світових мистецтв), будують велику скічню в Мо і т. д. Змагуни відбудуть спільний тренінґ в таборі. Зібрані там найкращі лещетарі з Гаґеном на чолі. Вишколюють вони теж скокунів. Цікаве, що більшість норвеських скокунів висказується проти будови великих скочень — зв. мамутовими.

А вони можуть про те говорити, бож мають вже за собою досвід і традицію ґенерацій. Їх скічня збудована в 1888 р., — отже в цім році обходить пів-століття існування.

Скандинавці намагаються не тільки задержати перевагу в нордицьких конкуренціях: довгий біг, комбінеція і скок, але теж пробують вдертися в альпейську ділянку. І тому крім мистецтв у довгих бігах та скоках, уладжують теж мистецтва у зїзді і сляльомі.

Лещетарський спорт у Франції переходить легку революцію. Іде про створення державної організації науки лещетарства під проводом переможця з Шамоні, світового мистця Еміля Алле і знаного П. Жіню. Завданням такої реформи є узгіднення метод навчання, стилю, зниження ціни навчання і дальше популяризація лещетарства. Від грудня чинних є 54 шкіл у 12 округах. Реформатори сподіються, що всі приватні школи прилучаться добровільно до державної організації.

Французька національна дружина відбуде остаточний тренінґ перед виїздом до Ляті і Енґельберґу (Швайцарія) в двох ґрупах: довгобіґунів та альпіністів. Зокрема сильна Франція в альпейських конкуренціях.

Італія приготовлюється до світових мистецв з думкою зреванжуватися за Шамоні. Тоді їх найбільша надія — зїздовці були перетреновані. Тому теж змінили італійці календарик змагань, м. ін. викинули шестиденний біг. Для вишколу біґунів спровадили фінляндця — Сареса. Зновуж в Борміо обговорено школу скоків, щоб виховати ряд клясичних скокунів. Італійські мистецтва відбудуться в Кортіна (7—12. лютого 1938).

У клопоті Швайцарія, якій (як теж Австрії) загрожувалаб найбільше зміна приписів ФІС-у (іде про питання: учителі лещетарства й аматорський спорт). Тому теж національну дружину доповнили багатьома молодими лещетарями (-ками). Автім вона орґанізує вже перші змагання.

Австрія інтенсивно вишколює лещетарський доріст та готовиться до змагань. Також інші держави як Чехословаччина, Мадярщина і ін. визначили вже свої мистецтва, як вступ та елімінацію до світових змагань.

В Німеччині на першому пляні міжнародні мистецтва в Ґарміш-Партенкірхен (26—30/І), куди обіцяли вже свій приїзд: Скандинавія, Австрія і інші та дружинові мистецтва в Найштадт.

В Ляті відбудеться підчас мистецтв конґрес ФІС-у (Міжнародній Лещетарський Союз), на котрому має бути вирішена м. ін. справа аматорських приписів, неполагоджена минулого року. Річ у тому, чи ФІС піддасться приписам Міжнароднього Олімпійського Комітету про аматорство чи затримає власне розуміння аматорства і свої дотеперішні приписи. Отже йде про те, чи і під якими умовинами можна зачисляти учителів-інструкторів лещетарства до аматорів.

Німеччина зголосила вже конґресові свій внесок, узгіднений з Італією та Японією (політичний трикутник повторяється і в спорті) — ставши по стороні М. О. К.

Стільки про події з міжнародного лещетарства. Хоч цей розгін під кожним оглядом для нас майже казковий — (в нас немає навіть одної репрезентаційної скічні!) — то всежтаки багато з прикладу інших можна скористати, а навіть осягнути!

Подала Д. Б.

Спортові виспіди.

КОПАНИЙ МЯЧ.

НА ЗЕЛЕНІЙ БУКОВИНІ.

Останній метч осінньої рунди виграв Довбуш у гарному стилі:

Довбуш — Читатя Сучивій 4:1.

Подивугідний фініш, який хоч і прийшов трохи запізно, то всеж таки перекинув зоміть головою всі песимістичні передбачування своїх недовірків і чужих спекулянтів, та Довбушеві дав віцемистецтво.

Табеля осінніх мистецтв північної дивізії виглядає так:

	гри	вор.	пкт.
1. Мунчіторул (Чернівці)	8	29:6	14
2. Довбуш (Чернівці)	8	25:16	11
3. Стадіюл (Бакав)	8	18:13	11
4. Макабі (Чернівці)	8	17:12	9
5. К. Ф. Р. (Чернівці)	8	28:19	8
6. Читатя Сучивій (Сучава)	7	14:14	7
7. Чаглаул (Петра Нямц)	7	9:9	7
8. Венус (Ботошань)	8	6:26	2
9. Яя (Радівці)	8	6:34	1

Останні змагання Читатя Сучивій — Чаглаул можуть змінити тільки середину табелі.

ХОЖУВ. **АКС — РУХ 2:1 (1:0).** — Цілий час легка перевага АКС-у при чому найкращою лінією у переможців був напад. Ворота для АКС-у добули Піонтек і Восталь, що були найкращими змагунами на грищі. Гра цікава. Глядачів 8.000.

Перемогою над Рухом запевнив собі АКС моральну геґемонію на Шлеську і в цілій Польщі.

ПАРИЖ. **ФРАНЦІЯ — АНҐЛІЯ 5:2 (4:1).** Міжнародній метч аматорських репрезентацій обох держав закінчився несподіваною виграною Франції.

БОКС.

ЛЬВІВ. **СТШЕЛЕЦ — БАР-КОХБА (Ряшів) 10:6.** Несподівана виграна Стшельца над б. А-клясою Бар-Кохбою промостила йому дорогу до А-кляси, до якої теж Стшелец мабуть увійде.

Ця виграна доволі сензаційна, бож недавно Україна перемогла Стшельца 9:7 і всі були переконані, що сильна ряшівська дружина легко переможе. Одначе втрата кількох добрих боксерів далася жидівській дружині взнаки.

РІВНЕ. **ПОГОНЬ (Львів) — ГАСМОНЕЯ 10:4.** Погонь осягнула заслужену перемогу над жидівською дружиною. З Погоні виграв: Заградні, Єжик (к-о), Врубель (к-о), Самборський (к-о) і Білий.

ІВАНОВА ДОЛИНА. **ПОГОНЬ — СТШЕЛЕЦ 9:5.** Несподіваний вислід та успіх Погоні, бо перемога в Івановій Долині Стшельца майже неможливо. Переконалася про те восени на власній шкірі Лехія.

ВЕЛИКІ ГАЙДУКИ. **РУХ — ЛЕХІЯ (Львів) 12:4.** Несподівано висока перемога Руху над Лехією.

ПОЗНАНЬ. **ВАРШАВА — ВИСЛА 13:3.** Метч за мистецтво Польщі.

ВАРШАВА. **ВАРШАВА — ДЕБЛІН 10:6.** Міжмістові змагання.

ГАКІВКА.

КАТОВИЦІ. **АЛЬПЕЙСЬКИЙ ТІМ — ДОМБ 2:1 (2:1, 0:1, 0:0).** Австрійська дружина складалася з професійональних грачів і грала доволі слабо. Цей метч відбувся в суботу 18. п. м.

АЛЬПЕЙСЬКИЙ ТІМ — ПОГОНЬ (Катовиці) 3:0 (1:0, 2:0, 0:0). Австрійська гаківкова дружина „Альпейський Тім“, легко перемогла в неділю слабу дружину катовицької Погоні у відношенні 3:0. Австрійці грали добре і мали гнучку перевагу, але стрілово недомагали.

ШВАЙЦАРІЯ — НІМЕЧЧИНА 3:1 (0:0, 3:0, 0:1). Після метчу з Чехословаччиною, це вже другий успіх Швайцарії. Метч був незвичайно цікавий і вдержаний увесь час у гострому темпі. Ворота для Швайцарії здобув Торіяні, для Німеччини Баль.

ВІДЕНЬ. **ПРАГА — ВІДЕНЬ 1:1 (0:0, 1:0, 0:1).** Межимістові змагання.

СИТКІВКА.

СІДНЕЙ. **АВСТРАЛІЯ — НІМЕЧЧИНА 3:2.** Сітківковий метч Австралія — Німеччина закінчився виграною Австрії. Програв тільки Генкель. Крам виграв обі стрічі. Перемогу завдячує Австралія подвійній грі.

—o—

Спортові новинки.

Боксери України приневолені відпочивати, бо не мають салі на тренінґи ні галі на метчі. Гпля буде замкнена аж до 6. січня 1938 р.

Загальні Збори Пролому відбудуться 23. січня 1938. Докладну пору і програму зборів подамо своєчасно.

Боксерську секцію Пролому взявся зорганізувати чи пак відновити, Андрішин І. Цікаві ми чи вдасться йому зібрати таких „смільчаків“, які по першому тренінґу не злякались би і більше не показались. Програна з Реверою 15:1 кілька літ тому, має свою вимову й досі. Якби не той нерозважний тоді крок проводу секції, боксери Пролому нині могли би бути мистцем Станиславова. Між українцями у Станиславові є добрі боксери, от хочби Хома чи Черняхівський на жаль усі в Ревері.

Загальні Збори Львівської Футбольної Округи (ЛОЗПН.) відбудуться 16. січня 1938 р. в год. 9. перед полуднем. Делегати клюбів мусять мати повновласти з підписами голови і секретаря та клюбовою печаткою. Один делегат може репрезентувати найбільше три клюби, коли має їхні повновласти. Право голосування мають лише звичайні члени. Члени надзвичайні мають право лише промовляти і ставити внесення.

Загальні збори ПЗПН. у Варшаві, відбудуться дня 26. і 27. лютого 1938. На цих зборах устійнять нові межі округ.

Канадійці таки приїдуть до Европи. Останні вісти з Льондону голосять, що канадійці таки приїдуть до Европи. Канадійський союз заборонив дружині „Садбері Вулвес“ виїхати на мистецтва світу лиш тому, що це дуже молода дружина і не могла би як слід репрезентувати Канади в Европі. Канадійський союз хоче вислати дружину зложену з найкращих грачів Оттави, які виступали би під назвою: „Всі зірки Оттави“.

Страшне вбивство у Львові.

ЦУКОРНИК Д. СТЕЦЬКІВ УБИТИЙ У СВОМУ МЕШКАННІ.

Від неділі 19. ц. м. населення Львова є під враженням нового страшного вбивства грабіжників, з рук яких згинув відомий український цукорник 58-літній **Данило Стецьків** у своєму помешканні при вул. Миколая ч. 7.

Ще рік тому приміщувалась в цій камениці його велика, загальновідома у Львові цукорня, положена напроти старого університету, яку він продав п. Ґубернaчукові. Вістка про вбивство Д. Стецькова зелектризувала головно українське громадянство у Львові, бо вбитий брав активну участь у громадянському житті, зокрема найбільше часу, праці і гроша вложив у зорганізування українського міщанства. На вістку про це вбивство почала збиратись перед домом при вул. Миколая ч. 7. юрба народу. Тимчасом в його помешканні урядували вже судово-слідчі органи. Страшне вбивство відкрив щойно вечором сусід Д. Стецькова п. Лянг. Він вийшов зі свого помешкання, щоб піти до міста, і тоді запримітив двері свого сусіда легко відхилені. А що в помешканні панувала мертвецька тиша і ніхто звідтіля не виходив п. Лянг повідомив про це сторожа, який тоді покликав поліцая. Всі вони ввійшли до помешкання Д. Стецькова і відкрили вже лише його трупа на ліжку, прикритого коцом. Грабіжники змасакрували тупими предметами голову Д. Стецькова підчас сну, як це ствердив лікар д-р Шенкер. Негайно повідомлено і комісаріят поліції і на місце осоружного злочину приїхав ком. Яня, урядовці слідчого виділу з тайними агентами, прок. Ольберек і слідчий суддя д-р Капусьцінський.

Судово-слідчі органи ствердили, що вбивство мало грабунковий підклад. У помешканні Д. Стецькова грабіжники отворили чи розбили вогнетревалу касу, з якої порозкидали по підлозі ріжні цінні папери, яких не забрали. Чи грабіжники забрали якісь гроші, покищо не відомо. Стверджено лише, що грабіжники не могли відчинити тресору з готівкою і що не забрали пушки з австрійськими коронами. Перед касою найдено на підлозі гачок від печі, молоток, цвяхи і зломаний ключ до каси. Імовірно грабіжники витягнули ключі до каси з кишені вбитого, але при їх допомозі не могли добратись до тресору і тому розбивали його молотком, гачком і цвяхами, що їх знайшли в помешканні. Далі устійнено, що Д. Стецьків вернувся до хати коло 12-ої год. вполудне. Його вбили між год. 12-ою і 7-ою вечором. Тому, що в неділю панував у камениці при вул. Миколая ч. 7. слабий рух, грабіжники ввійшли незамітно до сходової клітки, отворили входові двері витрихом і навшпиньки зайшли до помешкання. Д. Стецькова, який відпочивав імовірно в ліжку, грабіжники вбили, мабуть марморовою плиткою з його таки стола, бо кусень цієї плити найшли біля ліжка. Опісля прикрили трупа коцом, щоб не бачити змасакрованої голови невинної жертви. Помешкання Д. Стецькова на першому поверсі складається з трьох кімнат. Одну з них, з гарною обстановою, піднаймав двом кельнерам з готелю Жоржа. У скромно уладженій спальні Д. Стецькова стояла теж вогнетревала каса. Грабіжники намагались втекти крізь вікно на ганок, що був замкнений і тому мусіли вертатись головними сходами. Поліційний агент знайшов перед домом при вул. Миколая ч. 7. закривавлену українську газету, якою вбивники забрали з помешкання та обтерли собі закривавлені руки.

По сфотографуванні тіло вбитого відставили до інституту судової медицини при вул. Пекарській, де відбудеться секція. Одночасно прокуратор з поліцією допитував багато осіб і обох кельнерів, які піднаймають кімнату. Крім того поліція повідомила про вбивство жінку вбитого, яка веде цукорню „Добротка" при вул. Льва Сапіги та доньку. Аж до часу льокальної візії помешкання залишилось під охороною поліції. Слідство йде в кількох напрямках, але влада бере під увагу лише одну гіпотезу — грабункового вбивства.

Судово-слідчі органи вели цілу ніч слідство. Поліція сподіється, що вже в найближчих годинах арештує грабіжника чи грабіжників. У кожному випадку вбивства не виконав професійний касовий злодій, лише принагідний злодій. За цією гіпотезою промовляє намагання розбити касу примітивним способом. Вправний касовий злодій напевно отворив би касу і тресор ключем. Дружина і донька вбитого попали у страшну розпуку.

Ґенерал Людендорф помер.

Нині рано помер ґенерал Еріх Людендорф у 72. році життя. Коли лікарі повідомили Гітлера, що життю Людендорфа загрожує небезпека, він пішов до вмираючого ґенерала

* * *

Людендорф прийшов на світ 9. квітня 1865. р. у Познанщині. Як абсольвент кадетської школи став він 1882. р. старшиною; за 3 роки дістався до ґенерального штабу.

У хвилині вибуху війни Людендорф — тоді вже ґенерал — командував бриґадою, опісля став кватирмайстром 2. армії, опісля комендантом 9. армії у Східній Прусії, вкінці ґенеральним кватирмайстром. Людендорф мав поважний вплив на деякі німецькі перемоги на західному фронті та на увільнення від москалів Східної Прусії.

Після війни посвятився Людендорф публіцистиці; зокрема займався він релігійними й ідеольоґічними питаннями. Написав він чимало творів і з військової ділянки.

Останніми роками був Людендорф у добрих відносинах з націонал-соціялістичною партією.

Президент Франції у вддлі української преси.

Підчас закриття всесвітньої вистави президент французької республики Лебрен оходячи павільон преси, спинився перед українським кіоском і дуже дивувався розвиткові української преси, яка була для нього цілком невідома. З огляду на відсутність українців, які не дістали повідомлення про президентські відвідини, давав пояснення директор павільону преси Керуа, який зясував президентові, що там виставлено лише еміграційну пресу. Президент затримався перед українським павільоном куди довше ніж перед іншими (Офінор).

——о——

НАСТУП НА ГАНКОВ.

Райтер подає: Японські війська почали нині наступ на Ганков.

——о——

Сидір Громницький

ТА ЙОГО ЗАСЛУГИ ДЛЯ НАУКОВОГО Т-ВА ІМ. ШЕВЧЕНКА.

Промова, виголошена головою НТШ. д-ром І. Раковським, з бальконy будинку НТШ підчас похорону Сидора Громницького, 19. XII. 1937.

Тихо й незамітно відійшов від нас один з найбільш заслужених діячів для нашої культури та перш за все для нашого Наукового Товариства ім. Шевченка.

Мов журавлі у вирій відходять від нас на вічний спочинок струджені працівники нашого Наукового Товариства, найбільш заслужені його почесні члени: Сидір Воробкевич, Олександер Кониський, Володимир Антонович, Іван Нечуй-Левицький, Микола Лисенко, Іван Верхратський, Іван Франко, Юліян Романчук, Михайло Грушевський і — останній з них Сидір Громницький.

Усі ці почесні члени нашого Наукового Товариства, це корифеї української культури, що принесли честь і славу нашому народові своїми небуденними заслугами на полі науки, літератури або мистецтва. Один тільки покійний радник Громницький здобув цю почесть тільки своєю довголітньою, невтомною працею для розвитку нашого Товариства.

Як один із основників нашого Товариства, Покійний щиро займається його справами від самого початку його істнування, зосібна ревно заопікувався його фінансами й господарством. Зразу як дорадник, опісля як член Виділу, від 1886. року як голова Товариства та від 1892-го року як заступник голови.

Ось тут, перед цією такою для нас дорогою домовиною, роєм снуються спогади про незабутнього нашого Покійника.

Було це перед 64-ма роками, 1873-го року, коли за ініціятивою наддніпрянських земляків у нашій столиці князя Льва, засновується українське Літературно-видавниче Товариство імени Шевченка. Після „Руської Бесіди" й „Просвіти" це було третє з черги українське Товариство на Галицькій Землі з висококультурними завданнями. Врадувані цим наші наддніпрянські земляки складають значні жертви на цілі Товариства і так наше Наукове Товариство негайно по своїх засновинах дістає в дарі 10.000 австрійських гульденів на закупно друкарні, яка мала бути підставою його літературно-видавничої діяльности. Алеж уладження цієї друкарні вимагало значно більше видатків, так, що наше молоде Товариство почало свою діяльність на ці часи великим довгом у висоті 4.000 австр. гульденів, затягненим на високий відсоток.

І коли сьогодні історик нашого Наукового Товариства розказує нам, що воно відразу почипає чимраз ширшу літературно-видавничу діяльність, що вже в 1880-му році видає на тодішні часи епохальної ваги наукову працю свого члена проф. Омеляна Огоновського: „Studien auf dem Gebiete der ruthenischen Sprache", що перебирає на себе видавання одного тоді українського літературного часопису „Правда" та від 1885-го року видає літературний часопис „Зоря", що загалом наше Товариство виконувало гідно своє завдання, то не все слушно вважають заслугою тодішніх діяльних виділів нашого Товариства.

Алеж із пожовклих листків старих протоколів засідань та архівних актів нашого Товариства зперед пятьдесяти літ, переконуємося, що поправді це все було заслугою цього Покійника.

Енергійний, меткий, підприємчивий та з роду обдарений надзвичайним адміністраційним та господарським хистом, покійний Сидір Громницький, зразу як адміністратор, потім від 1886-го року як голова, вкінці від 1892-го року, після переміни нашого Товариства на суто наукову установу, як заступник голови нашого Наукового Товариства, залізною рукою держав ціле господарство нашої установи й добував потрібні засоби на її високо культурну діяльність.

А були це важкі часи, бо наше Товариство не мало ще ніяких субвенцій і було здане на свої власні сили. Щойно 1894-го року дістало Наукове Товариство першу допомогу від галицького сойму у висоті 1.000 зол. ринських; потім, щоправда ці допомоги від сойму і міністерства постійно збільшувались, але на свої наукові видання видавало наше Товариство завжди вдвоє або троє разів більше. Ось та нпр., 1896. р. субвенції міністерства й сойму давали 4.500 австр. зол., а видання 10-ти томів наукових творів Товариства коштувало 10.000 зол. 1897-го року обняв головство нашого Наукового Товариства великий вчений і громадянин покійний Михайло Грушевський. Він зразу підніс наукову діяльність нашого Товариства на европейський, культурний ступінь, в додатку наступного року наше Товариство закупило за гроші, жертвовані пок. проф. Павлом Пелехіном, отсей сусідній дім. Діяльність Товариства непомірно збільшилась, господарство розрослося та зразковий лад і порядок в ньому тримав, як заступник голови й господар, наш многозаслужений Покійник.

І коли 1902. року, себто в останньому році його урядування в нашому Науковому Товаристві, воно при 18.000 зол. австр. субвенцій видало наукових творів за 40.000 австр зол., то це був наглядний доказ доброго і вмілого господарювання такого досвідченого господаря, яким був наш незабутній Покійник.

У маленькій канцелярійці нашого Товариства., зразу при вулиці Академічній, потім отут де тепер сторожівка, вечорами блимала маленька нафтова лямпочка, при ній сидів щодня Покійник, обложений касовими книгами й ріжними рахунками; тут обчислював він щоденний рух у підприємствах Товариства, зводив кінці приходів і видатків, журився, як здобути засоби на заспокоєння потреб Товариства та вможливлення

„Ліґа Націй не сміє бути експозитурою СССР."

У звязку з недавним виступленням Італії з Ліґи Націй у французькій пресі появляються дальші коментарі. Парискиий щоденник „Епок" пише м. ін. „Небезпечно змінювати засади, на яких побудована Ліґа Націй, але небезпечно також робити з неї засіб ідеольоґічної боротьби, залишаючи ліґовий статут у дотеперішній формі. Факт, що тотальні держави виступили з Ліґи, не сміє зробити з неї совітської експозитури. Москва не сміє займати в Лізі домінуючого становища, а то Німеччина й Італія без труду відтягнуть від Ліґи чимало держав, які не хотять брати участи в ніяких хрестоносних походах".

„Парі Суар" стверджує, що кампанія проти Ліґи скріплюється. Під впливом італійської дипльоматії може виступити з Ліґи не лише Альбанія, але й Австрія та Мадярщина.

АНГЛЬО-ФРАНЦУСЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ ПРОТИ ТОТАЛЬНИХ ДЕРЖАВ.

Мін. Дельбос вернувся вчора передполуднем з подорожі по столицях Середущої Европи. У звязку з його поворотом париські політичні кола сподіваються важних розмов між Парижем і Льондоном, які щораз то тісніше співпрацюють, загрожені тотальними великодержавами — зокрема на Далекому Сході.

Похорон бл. п. радн. І. Громницького.

В неділю 19. ц. м. пополудні відбувся похорон бл. п. радн. І. Громницького з крипти при вірменській катедрі на Личаківський цвинтар. Жалібні богослуження відправив Преосв. Кир Іван в асисті о. прал. Л. Куницького, о. крил. д-ра В. Лаби, о. крил. Дзеровича, о. проф. Лужницького, о. проф. Горчинського, о. проф. П. Хомина, о. Каштанюка й о. Василіва. Похоронний похід ішов попри наші центральні установи Ринком і вул. Руською, де відчитувано євангелії. Тоді теж дзвонив дзвін „Кирило" у Волоській церкві. Коли похід дійшов до будинку Наукового Т-ва ім. Шевченка з бальконy попрощав Покійного голова НТШ. проф. д-р І. Раковський. Над могилою на Личаківському цвинтарі промовляв ще о. дир. М. Залеський. В похороні взяли участь представники наших культурно-освітніх установ та великі маси українського громадянства.

не мають де мешкати і площа Украін-Банку саме надається на те, щоб розпарцелювати її під будову урядничих дімків і так поправити хоч дещо ненормальні мешканеві відносини в Зборові. Апелюємо до Воєвідського Уряду, щоб доручив якнайскорше полагодити позитивно цю справу.

— **Під закидом протидержавної діяльности.** В Микулинцях, снятинського повіту, розвязано з доручення суду Союз деревних робітників. Закинено йому протидержавну акцію, що загрожує публичний лад. В Микулинцях є чотири гартаки, що затруднюють багато робітників.

— **Припинили роботу в тартаках.** Останніми днями припинили рух у тартаках Глезінґера в Брошневі й Поппера в Долині. В обох тартаках брак матеріялу до тертя. Звільнили з праці у Брошневі 80 сезонових робітників, в Долині 50 робітників.

Присуд у процесі людовців.

Процес проти людовців у Перемишлі скінчився таким присудом: гр. Дрогойовського суддя засудив на 3 і пів року вязниці, Й. Каспшака на 3 роки, Я. Мазярека та Й. Світаловського по 1 р., К. Вязла на 10 місяців, В. Міковського та Я. Ожега по 15 місяців, Я. Слупека на 2 роки, Я. Русінека на 8 м. і К. Сольського на 7 місяців вязниці.

—о—

НОВИНКИ.

— **ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.**

його наукової діяльности, які з кожним днем зростали все більше й більше. Працював тихо й без розголосу, розуміється без найменшої винагороди, а нераз і без належного признання. Але це його ніколи не зражувало. Нагородою для нього були наглядні успіхи його господарської праці й почуття совісно сповненого обовязку.

Щойно 1902-го року, коли вже наше Наукове Товариство розрослося так, що могло дозволити собі на платних урядовців, а фахові й інші обовязки не дозволяли йому вже дальше займатися всеціло справами нашої установи, він відійшов, причому найближчі Загальні Збори нашого Наукового Товариства 1904. року вшанували його найбільшою почестю, іменуючи його своїм почесним членом.

Після свого виходу з Виділу НТШ Покійник не зривав ніколи звязків із нашою, для нього такою дорогою установою, все бував на всіх наших Зборах, і все, коли було треба, спішив із своєю помічю і порадою.

І кожного року, на святого Ізидора, 17-го лютого, відпоручники нашого Наукового Товариства приходили до Покійника з щирими бажаннями здоровля і щастя. І при цій нагоді здавали звіт із цілорічної праці в Товаристві, а Покійник щиро тішився успіхами й журився невдачами нашої установи.

Ми всі були переконані, що й цього року побачимо нашого дорогого старенького заслуженого діяча на наших недалеких Зборах та як щороку, зложимо звіт в день Його іменин, але не судилось.

Всемогутній Суддя закликав Його до себе і Він відійшов тихо й незамітно по добре заслужену нагороду. Відійшов, полишаючи по собі глибокий жаль і память зразкового совісного громадянина й діяча.

Прощай на віки наш великий Громадянине й многозаслужений Товаришу праці, а ми, що тут осталися, будемо все вважати Тебе зразком Члена нашого Товариства, гідним наслідування.

Вічна Тобі память!

— **До всіх українських установ і свідомих громадян-українців.** З нинішнім числом нашого часопису висилаємо чеки для улекшення громадянству висилки датків на **ювилейний „Дар Просвіті"**. 70-літній ювилей Матері-Просвіти і та велика місія, що „Просвіту" чекає, без зайвих слів переконують нас глибоко, що все наше громадянство на чолі з його установами зложить від себе гідний даток на посилення роботи Ювилятки-Просвіти, яка за 70 років перемінила нас зі сірої маси у свідомий нарід. А нині перед „Просвітою" далеко важчі завдання. Тож не жаліймо датків на її велику працю! Виповнім чек гідною квотою і повернім його по призначенню! Докажім ділами, що в нас одна думка й одна воля, що ми діти культурної нації! 2336

— **Комунікат Т-ва „Просвіта".** В намірені „Просвіти" із започаткуванням ювилейного року відправиться в середу 22. грудня ц. р. архиєрейська Служба Божа у Преображенській церкві при вул. Краківській. Початок точно в год. 9 рано. На це велике торжество Головний Виділ запрошує все наше Громадянство. Безпосередньо по богослуженні Ювилятка прийматиме привіти у своїй хаті, Ринок ч. 10/І. пов.

— **В середу, 22. грудня ц. р. — збірка „Дару „Просвіті" у Львові.** Товариство „Просвіта" повідомляє, що на зарядження влади відкликано в минулу неділю (19. XII. ц. р.) приподну збірку ювилейного „Дару Просвіті" у Львові з уваги на загальну збірку на зимову поміч. За те збірка на „Просвіту" відбудеться правильно в **середу, у свято Непорочного Зачаття, 22. грудня ц. р.** під усіми церквами й українськими установами у Львові. Тимто „Просвіта" прохає всіх Вп. Збірщиків явитися точно на своїх визначених становищах, а все Українське Громадянство Львова прохає вкинути до пушок **якнайщедріші датки.**

— **Українські народні танці.** Таку авдицію надає львівське радіо в середу 22. грудня ц. р. в год. 14.20 до 14.40. Про наші національні танці оповість п. **Олена Заклинська.** Музичну ілюстрацію обняли пп. **Марія Билина** і **Леся Кривіцька.**

— **В Українськім Науковім Інституті у Варшаві** відбувся 20. ц. м. виклад проф. В. Прокоповича про правний бік обєднання України з Москвою.

— **Торгові години перед латинським Різдвом.** У тижні перед латинським Різдвом є такі торгові години: в понеділок, вівторок, середу і у четвер до год. 21-ої вечором; в пятницю до год. 18-ої вечором.

— **Не хочуть затвердити проекту парцеляції будівельної площі.** Пишуть нам зі Зборова: Ще 21. вересня ц. р. Український Кооперативний Банк у Зборові вніс до Повітового Виділу в Зборові подання в справі затвердження парцеляційного проекту будівельної площі. Три місяці минули і не можна діждатись полагодження такої звичайної собі справи. Нічого не помагають численні інтервенції в референта справи і старости і справа проволікається в безконечність бо тут іде про те, щоб українська земля не перейшла в українські руки. Захотілось деяким панам з маґістрату конечно мати парк у середмісті Зборова, очевидно, коштом стану українського посідання. Нині в часі, коли українцеві не можна ані пяди землі купити з парцеляції або від поляка, українську землю, що вже є в посіданні українців, хочуть вивласнити. В своїм запалі не оглядаються ті панове навіть на те, що в самім місті Зборові є такі страшні мешканеві відносини, що урядовці державні і приватні дослівно

— **Три місяці сидів невинно.** Окружний суд у Тарнові увільнив людовця Франца Бацу з Яворска, пов. Бжеско, якого обвинувачено, що кидав камінням на поліцію. Поліціянти з Горішного Шлеська зізнали як свідки, що його арештовано помилково, бо „пан комендант так мовів". Баца просидів три місяці невинно.

— **Громадський листонош** Роман Банах отворив лист до Розалії Росолик із Завадівки, пов. Підгайці, і забрав із знайдених 20 долярів половину, а другу половину доручив по кількох днях. Банаха придержали і вкрадених 10 долярів відобрано. Така користь із нових районових листоношів.

— **В імя правди.** В „Ділі" із 14. ц. м. була нотатка про якогось Владислава Лещишина, приловленого поліцією, як вирвав торбину з рук одної пані на вул. Краківській у Львові. Щоби припинити фальшиві толки і непорозуміння, стверджуємо, що з арештованим паном не має нічого спільного п. Володимир Лещишин, слухобовець городенського Повітового Союзу Кооператив, який перебуває тепер у Львові як слухач курсу для вишколу кооперативних інструкторів при РСУК.

— **Бандитизм у Заліщиччині.** Бандитська шайка Любенецького, яка від кількох тижнів оперує в заліщицькому повіті, напала в суботу на крамницю Гітлі Шпірер у Дзівачі, стероризувала присутніх і зрабувала крамницю, опісля напала на гарольню в Мунітові, але повтікала, налякана гарольняною сиреною.

— **Краєва хроніка.** На транзитовій лінії Кути-Снятин припинено пасажирський рух потягів з причини малої фреквенції. — У Сороках (пов. Бучач) злодії вкрали з каси Райфайзена 800 зол. Цікаве, що підчас крадежі будинку каси стерегла варта. — Кільканацятьох парубків намагалося стягнути з фіри учителя з Чайковець (пов. Рудки) Івана Моса, який з револьверу ранив одного з напасників; інші розбіглися. — До канцелярії млина в Саранчуках бережанського повіту добувся злодій і забрав залізну касетку в якій находилося 1.100 зол. Перед крадіжою перетинав хтось телефонічні дроти. — Львівський суд присяжних засудив Н. Бориса на 6 літ і І. Жикевича на рік вязниці, обох зпід Городка, що хотіли з пімсти вбити поліціянта Рудського. — Із бюра прокуратора Лісовського в Перемишлі украв хтось, коли він був занятий телефонічною розмовою, футро і капелюх загальної вартости 400 зол.

— **Щурі погризли 19-літнього хлопця.** Поліція веде доходження проти львівського фабриканта вати до ковдер Лазаря Фейбіша Горовіца, який ще в липні ц. р. спровадив із Станиславова 19-літнього безробітного Макса Гофмана і замкнув його на стриху, де вязнив його і морив голодом чотири дні. Вкінці знайшла його жінка Фейбіша. Нещасного погризли страшно щурі так що Макс помер у шпиталі на затроєння крови.

— **Розбишацька історія.** На шосі коло Хоросткова пов. Копичинці напали Павло Паненко і Владислав Кукурський на купецького посередника Маєра Дрослера і зрабували йому 4.50 зол. та шапку. Опісля пішли до Хоросткова і в шинку посварилися, при чому Паненко так побив свого спільника, що той на другий день помер. Паненка арештували.

— **Скажений чоловік покусав родину.** В селі Клетня радомського повіту Владислава Коцьвi

на покусав свого часу пес. Не знаючи, що пес був скажений, Коцьвін злегковажив собі цілу пригоду і не лічився. Аж недавно він дістав нападу скаженини і почав кидатися на свою родину, бити її та гризти. Так покусав він три особи. Всіх покусаних перевезено до шпиталю в Радомську, а скаженого чоловіка звязали і під сильним наглядом відставили до Кракова.

— **Присуд на священика.** Золочівський окружний суд засудив на 1 рік вязниці зі завішенням на 2 роки греко-католицького пароха у Баткові (к. Підкаменя) о. Івана Цебровського, за те, що він вписав до метрикальної книги назвище „Завадзкий", замість „Завадзкі". Боронив д-р Ваньо.

— **Україніка в німецьких виданнях** за місяці жовтень-листопад зазначилася значним числом публіцистичних писань на теми: 1) цілість української проблеми, як міжнародньо-політичної справи, 2) сучасне положення українського народу, 3) стан підсовітської України. — В пресі були широкі відгуки з нагоди викладів відомого швайцарського публіциста Пера Бріке (редактора „Журналь де Женев"), який в ріжних містах (Берлін, Штутґарт, Франкфурт н. М. та інш.) виголосив відчит про поневолені не-російські народи в СССР і Лігу Націй. Головна частина викладу буде видрукована в грудневім числі місячника „Европеїше Ревю". — В провіднім нац.-соц. органі „Фелькішер Беобахтер" була стаття про „політичну долю України". Стаття мала відгук у світовій пресі. — Проблемам України відводить місце в систематичних оглядах берлінський двотижневик „Остлянд". — В четвертім томі „Гандбух дер Ґеоґрафішен Віссеншафт" та „Гандбух дер Вельтпрессе" присвячено чимало місця Україні. — Три найновіші видання берлінського „Нібелюнґен-Ферляґу" торкаються безпосередньо підсовітсько-української дійсности. Є то публікації Льоренца Кампгаузена („Унтер Арбайтерн унд Бауерн ін дер У. д. С. С. С. Р."), Ернста Ертеля (Веркмайстер ім „Параділ". 4 Яре Тракторенверк Харків) та Ніколаєва („Бауерн унтер Ґаммер унд Зіхель"). — В листопадовому зшитку берлінського місячника „Ґайст дер Цайт" була стаття грузинського князя Мих. Чулюкідзе „Україна й Грузія під російським пануванням".

— **Большевицька повість із часів української визвольної боротьби.** Накладом „Державного літературного видавництва" вийшла повість Семена Скляренка „Шлях на Київ". Совітські рецензенти називають цю повість „першою серіозною спробою в українській літературі правдиво відтворити події тих днів". Повість охоплює період з грудня 1918. до лютого 1919. року, отже часи Директорії. Розуміється, чимало сторінок присвячено совтіському „героєві" Щорсові, овіяному ореолом безстрашного полководця, прозорливого большевика, побідника над „петлюрівськими бандами". Центральною постаттю є „середняк" Сила Жердяга, „петлюрівець", що з часом „прозріває та стає большевиком. В повісті фігурують Петлюра, Винниченко, Швець, очевидно у тім освітленні, як того було потрібно большевицькому авторові. Повість ще не закінчена, бо має вийти і друга її частина.

— **Хто винен?** Льондонська преса подає широкі звідомлення про самогубство міс Мері Аткінзон, колишньої доглядачки кн. Михайла Радзівіла. Міс Аткінзон відобрала собі життя вистрілом з револьвера, позиченого від сусідів. Вину за це самогубство англійська преса приписує самому Радзівілові. Він не виплатив їй за останні три роки належної заслуженини і навіть позичив собі від неї майже всі ощадности. Приїхавши до Льондону, вона передала справу судові, бо її правний заступник звернувся був у цій справі до кн. Радзівіла, але не дістав ніякої відповіди. Крім того інтервеніював у британському міністерстві закордонних справ та в англійського консуля у Варшаві. Розуміється, з польського боку цьому заперечують, мовлячи, що міс Аткінзон виїхала з Польщі з грішми.

— **Театри в Совітах.** В царстві Сталіна є понад 700 постійних театрів. В цьому числі українських театрів є 54, російських 413, решта грає іншими мовами.

— **Осетер велит.** Як повідомляє румунська преса, у Вилкові (Бесарабія) рибаки виловили із моря осетра ваги 118 кг. Одержали з нього 22 кг. найкращого чорного кавяру. Величезну рибу продали на лiцитації за 33.480 левів.

✝ Посмертні згадки.

Данило Стецьків, громадянин міста Львова, член ріжних українських установ, помер трагічною смертю у 58. р. життя. Д. Стецьків був відомий нашому громадянству не тільки як цукорник, що довгі роки вів своє підприємство при вул. Миколая, але теж із живої громадянської праці. Його дуже живий громадянський хист був саме одною з головних причин, чому він мусів покинути свою професію цукорника; він не скривав своїх національних переконань і політичних поглядів навіть перед своїми клієнтами, без огляду на те, що через те може їх утратити. За ті свої погляди він і натерпівся чимало. Д. Стецьків належав довший час до виділу Т-ва „Народня Гостинниця" і проявив багато ініціятиви в „Міщанському Братстві". Він належав до того нового типу наших купців, які, пройшовши добру практику серед чужих, уміють користати з придбаного досвіду, вміють працювати тяжко, чесно та розумно і вміють побільшувати свій маєток ощадністю. Не було політичних ні громадянських справ для нього байдужих; він усім цікавився і навіть при дуже слабому здоровлю, коли бував недужий, не переставав стежити за щоденними подіями у краю та у світі. Д Стецьків не міг жити без газет і кожну замітнішу подію переживав, реагуючи на неї своїм великим темпераментом. На львівському ґрунті це була відома, навіть популярна постать; ті, що знали його ближче, могли ствердити неодну гарну прикмету його характеру та ума. На перший погляд — скромний і сірий, Данило Стецьків визначався непересічною інтелігенцією і ширшим поглядом на суспільні справи. Він мав жест громадянина, свідомого своїх вищих національних і суспільних обовязків та вмів у потребі дати більшу жертву добродійну ціль. Повний енергії та ініціятиви, з громадянською сміливістю, коли треба було боронити якоїсь справедливої справи — належав він до тих нечисленних наших львівських міщан і купців, яких нам так бракує в фаховій та громадянській праці. В. Й. П!

Ірина з Малишевських І-вото Левинська ІІ-до Скальська померла 18. ц. м. у Варшаві у 38. р життя. Похорон відбудеться у Бережанах 22. ц. м. в год. 2. пополудні.

Покійна походить з відомої священичої рідні і була донькою о Корнила Малишевського, пароха у Грималові. У свій час вийшла заміж за відомого письменника Степана Левинського. Була теж відома як артистка наших театрів, виступаючи якийсь час в оперетках і мала там чималий успіх, завдяки своєму гарному голосові і зверхнім прикметам. Вістка про її передчасну смерть прикро вразить широкий круг її кревних і знайомих. В. Й. П!

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

З відчитової салі. Чергові реферати виголосили минулої неділі в салі „Української Бесіди" п. Гуран і д-р Шлапак про „Паризьку виставу" ілюструючи їх світлинами. В салі „Української Хати" відбувається далі „Перший купецький курс", на якому виголосили виклади: д-р Литвинович і п. Барацецький про „Правні, адміністраційні та векслеві справи". Останній виклад курсу відбудеться в неділю 19. ц. м.

Загальні Збори „Молодої Громади" відбулись минулої неділі в салі „Української Бесіди". До нового виділу ввійшли: м-р Микитюк — голова; як члени: п. Семенчукова, м-р Свіщий, п. Лемехівна Р., м-р Слюсарчук, д-р Мих. Грушкевич і п. А. Боринець; як заступники: п. Соколовська, пп. Волянюк і Балан. Контрольну комісію вибрано в такому складі: д-р Ю. Олесницький, п. Тимківна і проф. Заславський. На зборах рішили переслати т-ву „Просвіта" 100.— зол., як ювилейний дар.

Виступ хору Котка. Минулої неділі і понеділка виступив у салі „Сокола" відомий хор під управою Дм. Котка. Повна саля слухачів вказує на те, що хор Котка далі втішається признанням. Хор виступив у гарних гуцульських строях. Теперішній склад хору дуже добре підібраний, може лише перший тенор можнаб доповнити. На спеціяльну увагу заслуговують другі баси. Технічне виконання без закиду, приємно вражає легкість, з якою хор виконує найтяжчі пісні. В одному лише випадку („Вирушав косар в поле") перші тенори випали дещо різко. Як цілість представляється хор знаменито і свою місію пропаґатора народньої української пісні виконує зразково. Публика витала хор Котка з ентузіязмом.

Жіноча гімназія „Р. Ш." в 25-ті роковини смерти Миколи Лисенка. Святкування 25-их роковин смерти Миколи Лисенка почалось у Станиславові святочним концертом, що його уладила українська дівоча гімназія „Р. Ш.". На добре підібрану програму зложились такі точки: І. частина: 1) Хор русалок з опери „Утоплена" з сопр. сольом; 2) промова — Б. Ернест, уч. VIII. кл., 3) Олесь-Лисенко: Айстри — сопр. сольо — О. Дзуль, уч. VIII. кл., 4) Лисенко-Левицький: Гетьмани — скрипк. сольо — І. Целевич уч. II. кл., 5) Гайне-Лисенко: Коли розлучаються двоє — дует на сопран і альт — О. Дзуль та А. Ілевич, уч. VIII кл. II. частина: „Коза Дереза" — дит. опера на 1 дію. Цей черговий виступ гімназії був зовсім вдатним. Враження, що його залишив концерт, дуже миле. Всі точки програми виказували підготову і дбайливе виконання. Реферат був гарно виголошений і до того змістовний. Дуже гарно випали хори, окрема хор русалок. Сольові точки теж добрі. „Коза Дереза" в загальному вдоволила, хоч треба признати, в попередніх роках випала краще. Теперішня вистава виведена була в оригінальних костюмах. Гра в загальному добра, голосово найкраще випали Ілевич (Коза), Дзуль (Лисичка) і Томин (Рак). Камерна орхестра елевів філії Муз. Інституту ім. М. Лисенка, хоч зложена з початкуючих, випала надсподівано добре. Останній виступ гімназії „Р. Ш." є ще одним доказом про виховну та корисну працю цієї установи.

Нова станиця. На днях повстає нова крамниця в нашому місті, тимразом з готовим одінням. Недостача такої крамниці дуже відчувалася і тому віримо, що вона добре розвинеться. Слід теж звернути увагу, що готове одіння буде доставляти теж українська робітня, що тимбільше заслуговує на підтримку всього громадянства.

Б. Л.

Вияснення. У звязку з дописом про академію оо. Редемптористів у Станиславові, ми дістали таке вияснення від п. Ц. О.: Заборона участи О. Дзуль, уч. VIII кл. гімназії „Р. Ш." в хорі вийшла від її опікунів, бо ніхто з братства або диригентів не звертався ні до них ні до дирекції гімназії з пропозицією, щоб вона співала. Підготова концерту тягнулась 2—3 місяці без участи О. Дзуль. Щойно в останнім тижні, перед академією хтось з зовсім посторонніх осіб, не організатори академії, просив її на пробу співу. По трьох пробах виявилось, що уч. Ол. Дзуль не могла в короткому часі пристосуватись до хористок. Не було іншого виходу, лише усунутись з хору, щоб не стягнути на себе вини за евентуальну компромітацію хору. Колиж п. Б. Л. назвав відсутність уч. Ол. Дзуль „нетактовною поведінкою", то скривдив її.

ҐУРЧАНЩИНА.

Дитячі садки. Ніде правди діти, Турчанщина належить під організаційним оглядом до дуже занедбаних повітів. Зложились на це і специфічні теренові відносини і відсутність людей до праці на місці. Тому не дивниця, що на деяких ділянках Турчанщина ставить щойно перші кроки. Направду треба подивляти повну самовідречення й ідейности працю деяких людей, що не зважаючи на ці неприятливі відносини, таки стараються бодай дігнати інші повіти. І з року на рік ця праця поширюється і зміцнюється. В першій мірі належить тут організація дитячих садків. Минулого року існував лише один садок у Вовчім. Зате цього року існувало вже пять садків, а саме: в Ісаях, Ясінці Масьовій, Липю, Михнівці і Вотелці Нижній. Крім того коротко був дитячий садок у Середній Турці та мав ще відбутися садок у Беньовій, але не приїхала садівничка. Всі ці садки повстали заходом Повітового Кружка „Р. Ш.". Записаних було в цих садках 237 дітей, з яких приходило постійно 172. Уладжено девять імпрез, шість лікарських оглядин виказало, що 148 дітей було здорових і 24 частинно хорих на груди або шкірні недуги. Кошти прожитку садівничок сягали 367 зол. крім помешкання і харчів, що їх діставали здебільша по священичих домах. Найбільші заслуги в організації дитячих садків має лікар д-р Ґарбовський, який майже у всіх садках відбув лікарські оглядини дітей, далі п. Бабієва і д-р Маргів, які займались організацією садків, д-р Мирослав Попович з Лютовиськ, що оглянув дітей в Липю і Михнівці та священики: о. Криса з Ісаїв, о. Козбур з Ясінки, о. Бень з Вотелки, о. Коліда з Михнівця та о. Козак з Липя, що підпомагали садки організаційно, матеріяльно і морально. Всім їм належиться за це щира подяка і признання від усього турчанського громадянства. На черговий рік число садків повинно зрости вдесятеро, слід їх лише поставити на засаді самовистарчальности. Садком повинна зайнятись якась місцева культурно-освітня організація і вона вже заздалегідь повинна придбати фонди на ведення садка при помочі імпрез чи збірками від батьків дітей. Тому вже в зимі слід зайнятись організацією садків, щоби придбати відповідні фонди

Аматорський гурток при праці. Дня 5 п. м. відіграв аматорський гурток при читальні „Просвіти" в Середній Турці в салі Нар. Дому в місті драму на 4 дії „Довбуш". Замітна була гра п. Юлії Писанчин у ролі Дзвінки, п. Василя Солонатича в ролі Довбуша та п. Пуравця Степана в ролі дідуся. Інші аматори вивязались теж добре зі своїх ролі, у чому заслуга режисера п. Степана Пуравця, який доложив чимало зусиль, щоб з молодими аматорами здебільша дебютантами вивести якслід цю будьщобудь тяжку для аматорів драму. Деякі недотягнення виявились у гуртових сценах, але цілість робила назагал гарне враження. Слід тут підкреслити, що не можна підвищувати вже оголошених на афішах місць. Можна їх знижувати, але ніколи навпаки, бо це викликує невдоволення публики і багато втікає від віконця каси.

—o—

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 21. XII. год. 8. веч. III Симфонічний концерт, соліст Ст. Ашкеназе.
Середа 22. XII. год. 7.30 веч. „Сесі“.

Театр Ріжнородностей:

Вівторок 21. XII. год. 7.30 веч. „Розрахунок“.
Середа 22. XII. год. 7.30 веч. „В перфумерії“ (премієра).

Український Народній Театр ім. М.Садовського.

НОВИЙ САМБІР:
21. XII. Хмара.
22. XII. Жайворонок.
23. XII. Маруся Богуславка.
25. XII. Мазепа.
26. XII. Ніч під Івана Купала.

Вп. Громадянство Лемківщини перепрошуємо. Турне туди відкликуємо з причин від театру незалежних.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

СОКАЛЬ:
21. XII. Довбуш.
22. XII. Процес Мері Деген.
23. XII. Ніч під Івана Купала.
25. XII. Під курателею.
26. XII. Вій.

Український Національний Хор Дмитра Котка.

21. XII. Заліщики.
22. XII. Чортків.
25. XII. Теребовля.
26. XII. Тернопіль.
27. XII. Тернопіль.

КІНА.

АПОЛЬО: „Королівський вязень“ (Тайна замку Зенда).
АТЛЯНТИК: „Неоправдана година“.
ВАНДА: „Скаменілий ліс“, „Проданий голос“.
ҐРАЖИНА: „Галька“.
ЕВРОПА: „Коли ти залюблена“.
КАСІНО: „Блакитна залога“.
КОПЕРНИК: „Знахор“ на осн. повісти Долеґи-Мостовича.
МАРУСЕНЬКА: „Дибук“.
МЕТРО: „Його велика любов“, „Уланські обіти“.
МІРАЖ: „Любов шпіона“, „Карнавалова ніч“.
МУЗА: „Лицарі моря“.
ПАКС: „Спокуса“.
ПАЛЯС: „Чар богеми“ (Марта Еґерт Іван Кепура).
РАЙ: „Бокачіо“.
РІЯЛЬТО: „Дорога до слави“.
СВІТ: „Пені міністер танцює“.
СТИЛЕВЕ: „Відень-Льондон“ і ревія.
ТОН: „Володарка пущі“.
УТІХА: „Чорний орел“ і ревія.
ХИМЕРА: „Пригоди детектива Ніка“: „Від вівтірка до четверга“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Світова вистава в Парижі 1937“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід“ (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Париська Вистава“.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 21. грудня 1937.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.10 Солісти, 20.00, 21.00 Барвна китиця мельодій. БІЛГОРОД 19.50, 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 18.30 Орх., Концерт, 17.30 Танк. музика, 18.30, 19.00 Церк. музика, 20.00 21.00, 22.00 „Шарівері“ оп. Айзенмана. ВІДЕНЬ 10.50 Солісти, 15.15, 17.00 Для дітей, 17.25 Спів, Шрамек, барит., 19.40, 20.00 „Клайдер махен Льойте“ весела муз. авд., 22.30 Сучасна музика, спів. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.30 Для дітей, 21.15 Барвна китиця нар. пісеньок, 22.30 Концерт. КОШИЦІ 18.00 Колядки. МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 19.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 „Авентура тропікале“ муз. ком. М. Нашімбенія, ПРАГА 17.30 Смичк. квартет ес-дур Бетовена, 18.10 Німецькі колядки, хор, солісти, РАДІО ПАРІ 18.15 Легка музика, 21.15, 22.00 Камер. муз., 22.30, 23.00, 24.00 „Надія“ драма Геєрманса, РИМ 17.00 Віол., 21.00, 22.00, 23.00 „Трубадур“ оп. Вердія.

Середа, 22. грудня 1937.

БЕРЛІН 9.30 Легка музика, 17.00 Квартет ес-дур Бетовена, 17.35 Пісні, музика, 19.10 Для дітей, 20.50, 21.00 Весела словно-муз. авд.; БІЛГОРОД 19.50, 20.00 21.30 Нар. пісні, 20.30 Гумор; БУДАПЕШТ 12.05 Симф. орх., 13.30 Солісти: скр., форт., 18.30, 19.00 Циг. музика, 19.30 20.00 Опера; БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.00, 22.00 „Чорні фіялки“ оп. Л. Фога, на основі Шопена; ВІДЕНЬ 13.10 „Цар і тесля“ оп. Льорцінга, 15.15 Вес. авд., 17.30, 18.00 Австр. сучасна музика, 19.25 Воэнські пісні; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Давні коляди, 19.10, 20.00 Вальси, марші, 22.30 Серенада на флет, скр., альтівку Бетовена; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Віол., 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 Симф. концерт; ПРАГА 15.15 Коляди, 18.05 Солісти, 20.00, 21.00 Фільг. концерт, Новакові твори; РАДІО ПАРІ 21.30 Бетовенові сонати на віол. і форт., 22.00, 23.00 Вечір пісенькарів; РИМ 17.15 Танц. музика, 21.00, 22.00 Радіофантазія, 22.20 Розр. програма.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 21. грудня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція. 11.40 Рахманінов: Фрагм. із Суїти на два фортеп. оп. 17. ч. 2, гр. пл., 12.03 Полудн. авд., 13.45 При чорній каві, гр. пл., 14.30 Арії та пісні у вик. Д. Ґабля, тенор, 14.50 Сарасате: Габанера, гр. пл., 14.55 Біржа 15.00 „Правем і левем“ фрагм. В. Лозінського. Музика з пл., 15.25 Біжучі вістки, 15.30 Госп. вістки, 15.45 Радіо в школі, 16.05 Фін.-господ. актуалії, 16.15 Дута орх., 16.50, 19.50 Актуальна гутірка, 17.00 Сіль́ниця — і нафтовий промисл, 17.15 Камер. концерт, 17.50 Комахи у снігу, 18.00, 18.50 Спорт. 18.10 Тон знаки запиту, 18.20 Форт., 18.40 Мряки у Літворській долині, фейл., 18.55 Програма на завтра, 19.00 Найпрацьовитіший письменник (Крашевський), 19.30 Хоральна творчість, 20.00 Концерт орх., 21.15 Симф. концерт, 22.15 Легка музика з пл., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Концерт бажань.

Середа, 22. грудня 1937.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.40 Симфон. танки; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Інформаційна Ґазетка в українській мові; 13.55 Легка музика з пл.: **14.30 Українські танки, словно-муз. авдиція Олени Заклинської, 14.50 Українські пісні з гр. пл. (Колесса: „Було колись“, хор, Ярославенко: „Ви хотіли-б спинить“ хор):** 14.55 Біржа; 15.00 „Правем і левем“ В. Лозінського, Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Наполеон Бонапарте, гутірка для старших дітей; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Концерт орх. манд.; 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Воєнна кампанія Баторія; 17.15 Віольончеля, спів; 17.50 Гігієна шкіри; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Вагнер: Увертура „Рієнці“, гр. пл.; 18.20 „Люби ближнього“ літер. авд.; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Стріча є Норвідом, 19.20 „При могилі Баха“ репортаж із церкви св. Івана в Ляйпціґу; 19.35 Детермінізм і тривартісна льоґіка; 20.00 Розр. концерт, джез; у перерві в год. 20.20 Куток гумору, 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт у вик. Павла Левицького, форт.; 21.45 Чверть-години поезії; 22.00 Концерт орх., Степан Романовський баритон; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Легка музика з пл.

Радіокутик.

50 ОПЕР ЗА ПЯТЬ МІСЯЦІВ.

Італійське радіо за 5 літніх місяців ц. р. надало 50 опер. Незалежно від осягненого рекорду італійське радіо представило слухачам за цих 5 місяців усіх видатних великих артистів та диригентів великих італійських оперових сцен. Програма цього величезного циклю опер охопила найкращі твори европейської культури та італійських композиторів — давніх, клясичних та новітніх. Цикль цей був прекрасним переглядом оперової літератури в інтерпретації найкращих італійських виконавців.

РАДІОРЕПОРТАЖ З МОНГОЛІЇ.

Два роки тому виїхав зі Швеції до Монголії д-р Гаслюнд заосблений у переносний апарат на награвання кружків. Тепер він оповідає шведським радіослухачам про свою подорож по Монголії ілюструючи ці оповідання кружками зі своєї єдиної в своєму роді збірки старих ритуальних пісень та монгольської музики.

Дослідник забрав зі собою маленький мотор, що вводить в рух електричний ґенератор, який знову давав змішувачам та апаратам до награвань потрібну електричну енерґію. Приладдя ці були вбудовані у тяжкі дубові скриньки та манДрували по Монголії на спинах верблюдів. Зустрічаючи щось цікавого д-р Гаслюнд випакував свої апарати та награвав кружки на монгольських пустинях та по глухих селах. Зі схованим під плащем мікрофоном вдалося йому навіть якось дістатися до монгольського монастиря та награти на кружках ритуальні танки.

ТЕАТР ПРОТИ РАДІЯ.

Директори театрів нарікають на радіо не тільки у Франції. В Англії переводять тепер директори театрів кампанію проти прилюдного відкриття студії ББЦ.

Британійське радіо запрошує на деякі свої концерти сотні осіб, очевидно безплатно. Театри вважають це за нельояльну конкуренцію. Щоб змусити ББЦ до залишення цих імпрез, директори театрів хотять приневолити артистів відмовитись від співпраці в авдиціях ББЦ.

ОПОВІСТКИ.

Замість вінка на могилу бл. п. Ізидора Громницького зложили Евген і Іванна Гриневецькі зол. 10.— на Рідну Школу.

У. Т. Т. уряджує в середу 22. грудня екскурсію до Чапларки в Глиннім.Наварії. Кошт 2 зол. 2330 1—1

КУПНО - ПРОДАЖ

ПІЖАМИ фляцелеві жіночі і мужеські у 12 ґатунках 8.90, 9.80, 10.80, 11.80, Фабрика білля „АСТРА“, Львів, Сикстуська 2. 2163 2—0

МОДЕРНІ фіранки, капи, накидки ручної роботи, ковдри, піни фабричні Фрайліх, вул. Сикстуська 21. 2157 8—0

МЕБЛІ всякого роду, догідні умовини „МЕБЛЬОСКЛАД“, Казимирівська 25.

НАЙКРАЩИЙ святочний спомин — це купно дому, приносить сталий дохід, забезпечує будучність. Порозумітись негайно на адресу: „Трансакція“ Львів, Длуґоша 1, де безплатні інформації і поради. 2332 2—5

НАЙДЕШЕВШЕ тісточка, чоколяду, помадки на свята закупиш у фірмі „Сокілка“, вул. Сокола 6. тел. 203-52. 2334 2—5

ПІЖАМИ фляцелеві 3.50, хлопячі сорочки фляцелеві 3.25 та все для дітей поручає „СВІТ ДИТИНИ“, Львів, Сикстуська 2. 2164 3—0

КРЕТОНИ англійські на покриття і портієри найліпші. **Меблеві матеріяли** в найбільшім виборі. Ціни найнижчі. Вапк. **пл. Марійська 6.** Жадної філії не маємо. 2223 5—10

РІЖНІ

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД“ влекшує життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 23, тел. 200-08. 2237 7—30

ПРОДАМ оказійно фортепіян пепторяльний і піяніно 7⅓, доброї марки на догідних умовинах, Робітня фортепіянів Райковський, Львів, Фридрихів 10. 1930 21-

ПЕЧАТКИ, таблиці найдбайливіше Роман Мінків, Львів, Леґіонів 29. 2230 8—10

ЮВІЛЕРСТВО, годинникарство, вирібня спортових відзнак і нагород ВЛАДИСЛАВ БУШЕК, ЛЬВІВ, АКАДЕМІЧНА 4. Всілякі направи дешево і солідно. 2277 5—10

ТІЛЬКИ 5 ЗОЛ. тривка ондуляція з 5-місячною ґарантією. Сальон чесання пань, Сикстуська 8, вхід через браму. 2265 ?—2

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5 направляє ріжного роду годинники, прецизійно, солідно і дешево. 2318 а 1—15

РОБІТНЯ артистично-бронзівнича виконує всякі церковні речі, як монстранції, чаші, павуки і т. п. Визолочує теж чаші та всяке інше. Фединський Степан, Львів, Вірменська ч. 25 (в реальності „Зорі“). 1927 10-12

ОГОЛОШЕННЯ.

МЕБЛІ до всіляких кімнат, спальні, їдальні, тапчани і т. д. поручає **Фр. Зелінський, Львів, Коллонтая 8, тел. 228-10.** 2252 6—10

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.